

"Laisvas laikraštis" pirmasis išaiškino prezidentinio skandalo tikslą - kad Lietuva nebūtų NATO

Giedrė Gardauskienė

Gruodžio 15 d. LNK žinios pranešė, kad dėl Prezidento Rolando Pakso skandalo Lietuva gali būti nepriimta į NATO. 18.45 val. žiniose buvo pranešta, kad "Valionis (užsienio reikalų ministras - G.G.) sakė, kad Prezidento skandalas gali turėti įtakos stojimo į NATO statusui". 22 val. vakaro žiniose ta pati informacija buvo pateikta kiek kitaip: "Valionis pareiškė, kad turi žinių, kad Lietuva bus nepriimta į NATO". Jei taip iš tikrųjų atsitiks, tuomet pasitvirtins "Laisvo laikraščio" prieš pusantrą mėnesio paskelbta versija, kad šis sąmokslas prieš Lietuvos Respublikos Prezidentą R.Paksą buvo suorganizuotas dėl to, kad Lietuva nebūtų NATO.

NATO - dvigubas asmens patikrinimas

Kaip jau rašė "Laisvas laikraštis", iki Lietuvos įstojimo į NATO Lietuva turi įvykdyti vieną sąlygą - iš saugumo institucijų ir su nacionaliniu šalies saugumu susijusių postų išvalyti NATO nepatikimus asmenis, t.y. tuos asmenis, kurie NATO požiūriu yra nepatikimi ir dėl kurių Lietuva negali būti pilnateise NATO nare. "NATO nori, kad jos sąjungininkai būtų patikimi. Todėl tie, kurie dirbo ar bendradarbiavo su KGB, kurie dalyvavo įvairiose finansinėse aferose, kontrabandose, kurie prisivogė ar turėjo ryšių su nusikalstamu pasauliu, jie yra nepatikimi, NATO slaptumo leidimo tokiems neduos", - "Laisvam laikraščiui" sakė šaltinis iš Briuselio. Briuselyje yra NATO komisija, kuri atskirai peržiūri asmens, kuriam tos šalies saugumas išdavė pažymą susipažinti su slaptais dokumentais, dosjė. "Ir jei žmogus yra nepatikimas pagal NATO duomenis, tai nežiūrint į tai, kad tos šalies saugumas ir išdavė saugumo leidimą susipažinti su slapta informacija, NATO tam asmeniui tokio leidimo neduos", - aiškino šaltinis. Pasak jo, Lenkijoje buvo ne vienas atvejis, kai Lenkijos saugumas išduodavo pažymą, kad toks ir toks asmuo gali susipažinti su NATO paslaptimis, tačiau NATO komisija Briuselyje, patikrinusi tų asmenų bylas NATO duomenų bazėje, tokių leidimų neišduodavo. "Jūs net neįsivaizduojate, kaip asmuo, norintis gauti leidimą susipažinti su slapta NATO informacija, yra tikrinamas: paskutiniai 30 metų žmogaus gyvenimo yra "išblusinėjami" po kruopelytę!" - teigė šaltinis. NATO egzistuoja keletas slaptumo kategorijų ir NATO pati nustato kategoriją, kurioje yra kuri šalis. "Pavyzdžiui, Lietuvai gali būti suteikta tik slapta kategorija, t.y. kad Lietuva galės naudotis tik ta informacija, kuri bus su grifu "slapta", tačiau ji nebus prileista prie informacijos su grifu "labai slapta", "NATO paslaptys" ar panašiai", - aiškino šaltinis iš Briuselio. Šaltinio teigimu, dabar Lietuvoje yra problema dėl patikimų žmonių.

Milicininkai nenori į NATO

Kaip jau rašė "Laisvas laikraštis", Lietuvai stojant į NATO, duota komanda išvalyti korumpuotus pareigūnus: išeinančio į atsargą NATO generalinio sekretoriaus Dž.Robertsono mūsų prezidentui pateiktame sąraše yra apie du šimtai korumpuotų Lietuvos asmenų, kurie turi būti išvalyti iš įvairių struktūrų iki Lietuvai įstojant į NATO, pavardžių. Tarp jų - ir buvę milicininkai bei KGB darbuotojai, kurie dirba policijos ar saugumo sistemoje, ar yra aukštas pareigas užimantys politika. Būtent dėl šio valymo, redakcijos žiniomis, Prezidentas ir buvo pradėtas versti - gerus postus užimantys milicininkai ir korumpuoti pareigūnai nenori prarasti savo vietų, kurios jiems reikalingos norint pridengti kontrabandą ar patiems joje dalyvauti. Šaltinis iš Briuselio teigė, kad NATO turi duomenų, jog vienas aukštas su korupcija kovojantis Lietuvos politikas pats praeityje yra dalyvavęs narkotikų bei nelegalių migrantų pervedimo per Lietuvos sieną biznyje. "Toks asmuo, be abejonės, NATO leidimo susipažinti su slapta informacija negaus", - teigė redakcijos šaltinis.

Viskas vyksta pagal planą?

Dar prieš pusantrų metų "Laisvas laikraštis" išspausdino interviu su Rusijos Dūmos Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto deputatu Viktoru Čerepkovu, kuriame jis teigė, kad Lietuva bus ES, bet nebus NATO. Stebint dabartinius įvykius, kuriasi vaizdas, kad viskas ir vyksta pagal planą: jau pasigirdo kalbos iš aukštų asmenų lūpų, kad Lietuva gali nebūti

NATO. "Laisvas laikraštis" primena, kad NATO yra labiausiai nenaudinga korumpuotiems, kontrabandoje dalyvaujantiems politikams bei pareigūnams.

Ar pavyks apgauti NATO?

Korumpuoti ar anksčiau KGB dirbę pareigūnai - didžiausias galvos skausmas Lietuvos vadovybei, Lietuvai stojant į NATO. Kaip pranešė redakcijos šaltiniai iš Valstybės saugumo departamento, pavasarį buvo nuspręsta apgauti NATO: korumpuotus saugumiečius ar saugumo agentus, kurie anksčiau dirbo KGB ir kuriuos dabar NATO reikalauja išvalyti iš Lietuvos saugumo, buvo nuspręsta perkelti į kitą saugos struktūrą, kuri turėtų būti sukurta prie Vyriausybės ir kurią, šaltinių duomenimis, pareiškė norą premjerui padėti sukurti viena saugos tarnyba. Šaltinių iš Briuselio duomenimis, tos naujos struktūros prie Vyriausybės kūrimo vienas iš iniciatorių - šiuo metu gerai žinomas verslininkas, sovietmečiu dirbęs KGB. Dėl Lietuvos stojimo į NATO, redakcijos žiniomis, Valstybės saugumo departamente darbo neteks apie pusantro šimto darbuotojų bei agentų - maždaug tiek žmonių, anot šaltinių, neatitinka NATO saugumo standartų. Savaiame suprantama, kad šiai gvardijai saugumiečių, turinčių šiltas vietas ir gerai apmokamą darbą, nesinori jų netekti ir jų netenkins darbas kažkokioje antrarūšėje saugos tarnyboje prie Vyriausybės, todėl pilnai tikėtina, kad saugumiečiai šiame prezidentiniame skandale vaidina tikrai ne antraeilį vaidmenį. Redakcijos šaltinių žiniomis, į Lietuvą iš Briuselio jau yra atsiųstas sąrašas, kokie saugumiečiai prie kokių ežerų ir kieno vardais yra įsigiję namus. Tokie saugumiečiai NATO duomenų bazėje figūruoja kaip nepatikimi. "Todėl pilnai suprantamas saugumiečių priešinimasis Lietuvos stojimui į NATO", - sakė redakcijos šaltiniai.

2003 12 19

Laisvas laikraštis

S.Tamkevičius – vienoje barikadų pusėje su verbuoti kunigus KGB padėjusiais komjaunuoliais

Giedrė Gardauskienė

Savo trigrašį - kad Prezidentas turi atsistatydinti - praėjusią savaitę įkišo ir Katalikų bažnyčios hierarchai: kardinolas Audrys Juozas Bačkis ir arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Kitaip sakant, klanas, kuris pats niekaip negali išsivalyti nuo kunigų pederastų ir pedofilų, ir kurio kunigai užtinkami beuliavojantys su banditais ir prostitutėmis, mano turįs moraline teise aiškinti Prezidentui, ką šis turi daryti. Dar pačiame pirmame "Laisvo laikraščio" numeryje rašėme, kaip iš Krašto apsaugos ministerijos, prisidengiant Kauno Įgulos bažnyčios nuoma „karių sielovadais", buvo plaunami šimtai tūkstančių litų - neva bažnyčios remontui. Nemažai pinigų išplauta iš privatizavimo fondo ir Alytuje - taip pat neva bažnyčios remontui. Tačiau užuot pasakę "ačiū" už atskleistas juodaskvernių aferas, tuomet hierarchai užsipuolė jas paviešinusius žurnalistus- kaip drįstame juodinti šventą daiktą! Tas pats arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, šiandien reikalaujantis R.Pakso atsistatydinimo, bene tris valandas Vilniaus vyskupų kurijoje aiškino šių eilučių autorei, kaip negalima rašyti apie Bažnyčią. Galiausiai, išklauses visus atsakymus - kad kai tarp kunigų neliks pederastų ir pedofilų, kai kunigai atlikinės pareigas ir į bažnyčią nežiūrės kaip į pinigų darymo ar valstybės biudžeto plovimo bei partijų finansavimo mašiną, kai bus atskleisti visi KGB dirbę kunigai, tada mes ir "nerašysime blogai" apie juos, S.Tamkevičius pasakė: "Matau, kad bendros kalbos neradome". Po šio pokalbio praėjo bene dveji metai, ir S.Tamkevičius vėl nustebino "Laisvą laikraštį": ši kartą vienas iš Katalikų bažnyčios hierarchų arkivyskupas S.Tamkevičius palaiko sąmokslą prieš Prezidentą Rolandą Paksą rengėjus. Taigi ir tą politiką, kuris šiandien vaidina vieną iš pagrindinių vaidmenų organizuojant apkaltą R.Paksui ir kuris sovietmečiu atlikinėjo KGB užduotis, užverbuojant kunigus dirbti KGB. "Sovietmečiu dirbau KGB skyriuje, kuris dirbo su kunigais. Mes duodavome komjaunimo operatyviniam būriui (dabar to būrio buvęs viršininkas - žinomas politikas) užduotis, kai mums reikėdavo užverbuoti kunigus. Pavyzdžiui: kartą vienas kunigas niekaip nepasidavė užverbuojamas. Tada mes jį "paėmėm ant kablo": du operatyvinio būrio komjaunuoliai "paliudijo", kad tas kunigas su kitu kunigu turėjo tualetę

lytinių santykių ir kad jie visą tai matė. Po tokių komjaunuolių "paliudijimų" kunigas ėmė mums dirbti. Arba, pavyzdžiui, kita didelė politikė (irgi aktyviai pasisakanti už R.Pakso atsistatydinimą) praeityje taip pat dirbo komjaunimo operatyviniame būryje - ji mums padėjo "pakabinti" vieną kunigą: su juo pasimylėjo, mes tai nufotografavome, ir kunigas dirbo mums. Tiesa, tąkart ji pastojė ir pasidarė abortą", - apie buvusius komjaunimo operatyvininkus, dabar - didelius politikus redakcijai pasakojo šaltinis iš buvusio KGB. Todėl kaip paaiškinti, kad Katalikų bažnyčios hierarchas S.Tamkevičius, pats sovietmečiu nukentėjęs nuo komunistinio režimo, šiandien stoji į vieną barikadų pusę su buvusiais KGB bendradarbiais verbuojant ir kompromituojant kunigus?

Ko pyksta A.Sadeckas?

Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas, buvęs milicininkas Alvydas Sadeckas per "ekskomisarų žinias" (taip pramintos TV3 žinios) praėjusią savaitę piktinosi, kad STT rinko duomenis pagal Prezidento patarėjo nacionalinio saugumo klausimais R.Ačo paklausimą. Iš A.Sadecko veido buvo galima pamanyti, kad tai - kone pasaulio pabaiga: mat STT kažką darė A.Sadeckui už nugaros ir net mėgino nuslėpti šį faktą nuo Seimo specialiosios laikinosios komisijos! Iš milicininkų kalbos išvertus į lietuvių, kurių supranta kiekvienas "runkelis" (tarp jų ir šių eilučių autorė, nes šiuo metu bet kas, kieno nuomonė prieštarauja oficialiajai (kad Paksas - politinis lavonas ir turi atsistatydinti), yra valstybės priešas, o kitokios nuomonės reiškėjai, anot vieno labai didelio konservatoriaus, yra "Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės kenkėjai"), galima manyti, kad tai reikštų, jog Lietuvoje pavedimus, ką sekti ir kuo domėtis, gali duoti tik prieštarigai vertinamos reputacijos buvęs milicininkas, save teisininku tituluojantis (nors neįgijęs teisinio išsilavinimo) A.Sadeckas, ir kad STT, gavusi toki sąrašą, turėjo nedelsdama jam apie tai pranešti. Policinėje (milicinėje) valstybėje, kokia iš tiesų pasirodė besanti Lietuva, specialiųjų duomenų bazėmis, kalbama, gali naudotis tik "milicininkų klanų" nariai, veikiantys po vienos specifinės saugos tarnybos priedanga.

STT turėtų būti Prezidentūros akys ir ausys

Skandalas - būtent taip būtų galima pavadinti faktą, kad Prezidentūra iki šiol neturi vindikacijos ar imuniteto tarnybos, kuri atliktų ne tik filtro funkcijas, bet ir būtų Prezidento įrankis kovoje su senas kagėbistines tradicijas puoselėjančia korumpuotų milicininkų gvardija. STT, kuri internete tinklapyje skelbiasi kovojanti su korupcija, šiuo metu turi puikią galimybę reabilituotis: iki šiol gaudžiusi tik "du šimtai litų" kelių policininkus, STT gali pradėti korupcijos banginių medžioklę ir nušluostyti nosį save baigiančiam sukompromituoti Valstybės saugumo departamentui. STT turi istorinį šansą išvalyti Lietuvą nuo korumpuotų "mentų" ir išardyti jų ilgai kurtą kontrabandos bei pinigų plovimo sistemos mechanizmą. Kitaip sakant, STT gali tapti smogiamąja Prezidentūros jėga ir kirsti per supuvusios teisėsaugos sistemos bei politikų korupcijos šaknis. Tik prieš tai pačią tarnybą reikėtų išvalyti nuo bailių bei kontrabandą saugančių agentų - iki šiol buvo susidaręs įvaizdis, kad STT - kontrabandos ir korupcijos priedangos firma, sauganti kontrabandos banginius nuo "vidinių ir išorinių grėsmių", t.y. susidorojanti su visais, kurie kelia grėsmę korumpuotų "mentų" valstybės valdymo bei kontrabandos veikimo sistemoms. Prezidentas Rolandas Paksas galėtų pasinaudoti sena JAV patirtimi ir taip sustiprinti savo pozicijas kovoje su valstybės sąmokslininkais: kadaise iš Baltuosiuose rūmuose įkurtos spaudos tarnybos išaugo CŽV Taigi kodėl R.Paksas Prezidentūroje negalėtų įsteigti skyriaus, kuriame būtų kaupiama ir apdorojama informacija, analizuojama politinė padėtis, atliekama politinė žvalgyba ir ruošiama taktika bei strategija kovai su korupcija ir korumpuotais politikais bei pareigūnais, kurie ir yra tikroji nacionalinio saugumo grėsmė? Kadangi Prezidentūrai Seimas daugiau lėšų tikrai neduos, Prezidentas šiam darbui galėtų kuo puikiau išnaudoti tuos Prezidentūros etatus, kurie jau yra - pavyzdžiui, šį darbą galėtų atlikti iš profesionalų (3-5 asmenų) sudaryta Prezidentūros "spaudos tarnyba", kurios darbas būtų pasirūpinti ir "priešnuodžiu" juodiems dalykams, vykstantiems Seime.

Seime - šantažas ir "strielkos"

Prezidento Rolando Pakso atstatydinimo gali būti pasiekta per šantažą. "Seime vyksta toks baisus šantažas, kad pasirašytume dėl apkaltos Paksui, jog nepatikėtum," - "Laivam laikraščiu" sakė šaltinis, tik dėl šantažo balsavęs už Seimo laikinosios komisijos išvadas dėl apkaltos Prezidentui ir pasirašęs po apkaltos tekstu. Kitas parlamentaras "Laisvam laikraščiu" skundėsi, kad atmosfera Seime tapo tiesiog nepakenčiama. "Einu į Seimą kaip į kokias "strielkas" - niekada nežinau, kas į ką ir kada "šaus". Jaučiuosi patekęs į gaujų susišaudymą", - taip pavadino vienas parlamentaras socialdemokratas veiksmus dėl Prezidento Rolando Pakso apkaltos. Seimūnas sakė dabar jaučiąs lyg akvariume, kur kiekvienas jo žingsnis stebimas, o kiekvienas žodis – girdimas. "Niekada nemaniau, kad politika - toks mėšlas", - prisipažino juodųjų technologijų užspeistas į kampa parlamentaras. Jis teigė į Seimą daugiau nesibalotiruosiąs. "Tai taip juoda, kad juodžiau turbūt jau nieko nėra", - mano socialdemokratas. O vienas socialliberalas redakcijai skundėsi, kad iš jo parašą buvo siekiama gauti tokiu būdu: "Nepamiršk, kad turi šeimą ir vaikų!" Šantažas ir juo paremtas valstybės valdymas - tikroji nacionalinio saugumo grėsmė. Tačiau nė vienas politikas apie tai viešai dar neprabilo. Matyt, bijo. "Informacija - strateginė prekė", - interviu žiniasklaidai sakė Juozas Bernatoniš, vienas iš pirmųjų supratęs operatyvinės informacijos panaudojimo juodiems tikslams reikšmę ir, žengęs žingsnius padaryti tam galą, buvo priverstas atsistatydinti iš vidaus reikalų ministro posto. Turint informacijos, kad, pvz., vieni politikai yra lošėjai, kitų politikų vaikai - narkomanai, treči - bankus išgrobę ar iš žmonių indėlius surinkę bei neatidavę, ketvirti - į valdžią atėję už kontrabandininkų ir banditų pinigus, penkti - patys kažkada dalyvavę narkobiznyje, šešti - tampomi už virvučių dėl gydymosi psichiatrinėje ligoninėje ir bijantys, kad tai neiškiltų į viešumą, septinti - dėl neištikimybės antrajai pusei, aštunti - paėmę kyšį dėl kokio įstatymo ir t.t., galima tapyti politikus už virvučių lyg kokias marionetes. O jei dar turi kokią nelegalią mobiliųjų telefonų pasiklausymo įrangą ir įrašinėji parlamentarų telefoninius pokalbius, arba tau tai daro kokia spec.tarnyba, tai visi politikai gali sėdėti šantažuotojų kišenėje ir pasirašyti ne tik dėl Prezidento, bet ir paties Romos popiežiaus apkaltos.

R.Pavilionis ruošia atsitraukimą A.Paulauskui?

Iš pradžių griežtai kirtęs Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai dėl informacijos angažuotumo ir tendencingumo bei pareikalavęs LRTV tarybos posėdyje apsvarstyti žurnalistę R.Miliūtę, buvęs antras numeris po A.Paulausko socialliberalų sąrašė į Seimą, parlamentaras Rolandas Pavilionis galiausiai puolė gelbėti A.Paulausko. TV laidoje "Korida" R.Pavilionis prabilo apie tai, kad "A.Paulausko idėja ištirti VSD pažymą buvo gera, tik Seimo laikinoji komisija nuėjo ne ten". Iš to galima suprasti, kad jau ruošiamas A.Paulausko atsitraukimo planas: jei apkalta R.Paksui dėl kokių nors priešasčių Seime nepavyktų, šios istorijos atpirkimo ožiu bus padaryta A.Sakalo vadovaujama Seimo komisija. Kitaip sakant, bus paaukoti devyni, kad A.Paulauskas iš šios purvinos kūdros išplauktų nesusipurvinęs. Primename komisijos narius, kurie paskelbė R.Paksui verdiktą, kad jis Prezidentu būti negali, ir kurie, nepavykus apkaltai, gali tapti šio skandalo atpirkimo ožiais:

- 1) Aloyzas Sakalas, fizikas, socialdemokratas, morališkai nepatikimas - paviliojo savo draugo Vytauto Landsbergio pirmąją žmoną;
- 2) Alvydas Sadeckas, specialybė - ekonominė kibernetika, neturintis teisinio išsilavinimo; būdamas milicininku ir dirbamas sovietinėje VRM, turėjo pravardę "Rišelje", socialliberalų frakcija; jo ir A.Sakalo iniciatyva buvo priimtas įstatymas, praktiškai legalizuojantis žmogžudystę - priimta BK pataisa, pagal kurią asmenys, dalyvavę iki kelių žmogžudysčių, gali gauti vos kelis metus lygtinai, "jei bendradarbiaus su prokuratūra";
- 3) Vaclov Stankevič, tolimojo plaukiojimo kapitonas, Seimo NATO reikalų komisijos pirmininkas, baltarusis, Socialliberalų frakcija; ar galėjo sovietmečiu asmuo būti tolimojo plaukiojimo kapitonu ir nedirbti KGB? Galbūt V.Stankevič komunistinėje sistemoje buvo išimtis (jei VSD išdavė jam leidimą susipažinti su valstybės paslaptimis, tai tikriausiai visapusiškai patikrino);

4) Gintaras Steponavičius, liberalcentristas, teisininkas, politikos kuluaruose vadinamas "Zuoko "malčik na pabieguškach" (kažkas panašaus į "Figaro, šen! Figaro, ten!"); 10 tūkst. Lt jo rinkiminei kampanijai į Seimą paaukojo operatyvininkų su "Vilniaus brigada" sietas Igoris Leontjevas; pastaruoju metu Seime dažnai matomas pas G.Steponavičių atvykstantis vienas Kaišiadorių verslininkas, kurio pavardė figūruoja M.Silickio spirito ir kontrabandos byloje; gruodžio 8 d. vėlai vakare G.Steponavičius pastebėtas sostinės Gedimino prospekte esančioje kavinėje "Fortas", su Konstitucinio Teismo pirmininku aptarinėjantis R.Pakso apkaltos klausimus (kadangi šioje kavinėje įrengtos vaizdo kameros, LL siūlo spec.tarnyboms paimiti iš "Forto" gruodžio 8 d. vaizdajuostes ir peržiūrėti bei pasiklausyti, apie ką konkrečiai G.Steponavičius kalbėjo su E.Kūriu);

5) Algis Kašėta, istorikas, liberalcentristas; kai kurie jo kolegos vengia su juo atvirai kalbėti ir jį apibūdina dviem žodžiais: "Sadecko žmogus", todėl daugiau komentarų nereikia;

6) Andrius Kubilius, fizikas, konservatorių partijos pirmininkas; konservatorių partijos valdymo laikais (196-2000 m.) buvo sudaryta sutartis su pramoninkų konfederacija ir įvykdyta vadinamoji žiaurioji akcija prieš smulkius ir vidutinius verslininkus; iš "Mažeikių naftos" išplauta šimtai milijonų, "Mažeikių naftos" kontrolinis akcijų paketas ir įmonės valdymas atiduotas "Williams International", o per ją - Rusijos kompanijai "JUKOS"; žiauriai nužudytas "Mažeikių naftos" generalinis direktorius G.Kiesus, kuris vadovavo įmonei konservatorių valdymo laikais ir žinojo, kas ir kiek milijonų ir per kokias lengvatinių mokesčių kompanijas išplovė iš "Mažeikių naftos"; prieš kelias savaites V.Kubiliaus vyriausybės darbo klaidos Kopenhagos arbitražo teisme buvo įvertintos 48 mln. Lt - tiek Lietuvos Vyriausybė turės sumokėti švedų kompanijai už jai priklausančių naftos telkinių pardavimą "Geonaftai";

7) Stasys Kružinauskas, topografas, socialdemokratas iš Vilkaviškio; gražiai šypsosi ir tiesiog vykdo savo partijos valią.

Laikai nauji, metodai - seni

Praėjusią savaitę pasirodė dvi skirtingos informacijos apie vieną ir tą patį renginį - kad gruodžio 20 d. Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose įvyks visuomeninio judėjimo "Už prezidentą ir teisingą Lietuvą" suvažiavimas. Vienoje informacijoje buvo teigiama, kad tai - naujasis sąjūdis, būsiantis atsvara keturioms "elitinėms", prezidentą verčiančioms, partijoms. Kitoje - kad nuo socialdemokratų atsiskiria radikalusis flangas, kuris rengiasi atkurti komunistų partiją. Pastaroji informacija ir gal net tokio žingsnio žengimas, be abejonės, būtų dar vienas senas metodas, kaip, kilus pavojui, kad atstatydinus R.Paksą ir kilus pavojui, jog jis bus išrinktas antrai kadencijai, sukompromituoti jį iš kitos pusės: neva žiūrėkite, kas palaiko Prezidentą - ogi komunistai! Tai labai panašu į pokario laikus, kai, norėdama sukompromituoti partizanus, NKVD organizuodavo "partizanų būrius", kurie žudydavo paprastas lietuvių šeimynas. Dabar gi - analogiškas variantas: organizuojamas R.Pakso "palaikymas" iš komunistų pusės. Tai reiškia, kad mestos visos įmanomos (Rusijos?) spec.tarnybų technologijos, kad būtų atstatydingas antikorupcinę, antimilicinę ir antinomenklatūrinę politiką pradėjęs vesti Prezidentas R.Paksas.

Viskas gerokai sudėtingiau?

Du skirtingi šaltiniai (vienas - buvęs CŽV darbuotojas, kitas - buvęs milicininkas) redakcijai pateikė versiją apie Lietuvą krečiantį prezidentinį skandalą - šaltinių manymu, už šį skandalą suorganizavusių politikų ir buvusių milicininkų stovi rusų ir žydų mafija. "Nuo 1972 m. Izraelio MOSAD pradėjo infiltruoti savus į sovietų KGB, ir 1985 metais MOSAD sovietinėje KGB turėjo savo agentų tinklą, kuriame buvo ir labai aukštų KGB pareigūnų - generolų, - redakcijai pasakojo buvęs CŽV darbuotojas. -1985-1988 metais iš Sovietų Sąjungos emigravę žydai, sukūrė vadinamąją "rusų mafiją", nebuvo šiaip "biznieriai": jie turėjo labai gerus ryšius su KGB - ypač buvusioje Vokietijos demokratinėje respublikoje. Aš labai gerai pažinojau Borią (Borisą Dekanidžę - G.G.) - susipažinome JAV, Braiton Byče. Aplinka, kurioje jis sukosi, buvo labai glaudžiai susijusi su KGB. Tačiau kai šiandien kalbame apie KGB, reikia turėti omeny, kad egzistavo lyg ir dvi KGB - sovietinė ir MOSAD'o". Šaltinio manymu, šiandien Lietuvoje vyksta procesai, analogiški Rusijos. 'Viename laikraštyje skaičiau interviu

su buvusiu aukštu KGB darbuotoju, dabar dirbančiu Rusijos spec.tarnyboje, apie M.Chodorkovskio suėmimą. To buvusio KGB darbuotojo teigimu, Rusijos spec.tarnybos imasi oligarchų, kurie orientuojasi ne į Rusiją. Cituoju: "Juk visiems aišku, kad Vladimiras Gusinskis, Borisas Berezovskis dirba Izraeliui. O M.Chodorkovskis orientuojasi į JAV. Tad reikia palikti tik tuos, kurie ne tik apie savo kišenę galvoja, bet ir apie šalį. O sionistai visada buvo priešiški Rusijos atžvilgiu". Tai rodo, kad Putinas pradėjo kovą prieš rusų ir žydų mafiją. Panašiai ir Lietuvoje: R.Paksas pajudino rusų ir žydų mafiją (tarptautinis kontrabandos tinklas, kuriame Lietuva dėl savo geopolitinės padėties turi išskirtinę vietą ir kuriame aktyviai dalyvauja buvę milicininkai ir saugumiečiai) ir Amerikos žydus ("Mažeikių nafta" buvo parduota "Williams International", kurios generalinis direktorius - žydas J.Bumgardneris). Tačiau skirtumas tas, kad Rusijos spec.tarnybos dirba su Putinu, o Lietuvos - prieš "Paksą", - kalbėjo šaltinis iš JAV. 1994 metais Generalinis prokuroras Artūras Paulauskas parašė laiškus Vokietijos, Olandijos, Belgijos ir Lenkijos teisingumo ministrams, prašydamas suteikti Lietuvos pareigūnams visokeriopą pagalbą, tiriant rusų ir žydų mafijos nusikaltimą - žurnalisto Vito Lingio nužudymą. Paprašyti įvertinti 1994 metais A.Paulausko pasirašytą laišką apie rusų-žydų mafiją, CŽV dirbę šaltiniai pasakė: "Tai - tik pumpurėliai. Labai paviršutiniška. Esmė slypi kur kas giliau". 1994-1995 metais mūsų teisėsauga pasigyrė, jog "Vilniaus brigados" stuburas sutriuškintas, kova su rusų ir žydų mafija baigta. Tačiau "Laisvo laikraščio" atliekamas žurnalistinis tyrimas ir šiandieniniai įvykiai rodo, kad nors drakonas mirė, drakonas vis dar gyvuoja: kaip paaiškėjo iš žurnalistinio tyrimo, garsioji M.Silickio spirito ir cigarečių kontrabanda - tai buvusios rusų-žydų mafijos vieno iš čiuptuvų ("Vilniaus brigados") atšaka.

Kaip valdoma Lietuva (pasaka)

"Gyveno kartą toks milicininkas, kuris buvo mažas ir grubus, kurio moterys nemylėjo, ir dėl to jis jas paimdavo ("paimk mane kas rytą" - kažkur girdėta labai seksuali kažkokie laikraščio reklama. Turbūt milicininkas ją sukūrė) dažniausiai jėga. Sovietmečiu tas milicininkas (kuris buvo su ūsais - visai kaip Sadamas, Josifas ar Aleksandras) buvo labai didelis operatyvininkas ir KGB draugas - persirengęs kelių milicininku, gaudydavo iš Vilniaus į Lietuvos gilumą nuklydusius užsieniečius, dalyvaudavo operacijose prieš kunigus ir disidendus. Už tai jis iš KGB gavo daug padėkos raštų ir net buvo paskatintas televizoriumi. Atšilus politiniam orui ir pakvėpus nepriklausomybei, mažasis milicininkas "katinėlis" (nes iš pažiūros jis visai nepanašus į žiaurų "mentą", o tik į meilų katinėlį) su savo draugais iš milicijos ir KGB ėmė ruošti atsitraukimo iš sovietizmo į nepriklausomybę planą - kaip tapti garsiais teisininkais bei politikais ir į savo rankas paimti jėgos struktūras, teisėsaugą bei politikus. O 1991 metais per pučą grupė draugų, susirinkusi prokuratūroje, sukūrė ir dar vieną planą - kaip valdyti visą organizuotą nusikalstamumą ir į savo rankas perimti visą kontrabandos tinklą. Taigi "katinėlis" ir grupė draugų kaip tarė, taip padarė. Tik prieš tai jiems reikėjo surinkti daug kompromituojančios medžiagos. Pirmiausia buvo pasinaudota buvusio KGB darbuotojo, atsakingo už Sąjūdį, archyvais. Paskui buvo įkurta "buvusiųjų" saugos tarnyba, į kurią pareigūnai buvo priimami tik su viena sąlyga - išeidami iš darbo, visas operatyvines bylas turėdavo nukopijuoti ir atiduoti naujesiems darbdaviams, o eidami atsakingas pareigas, kaip lojalumo įrodymą turėdavo milicininkams išduoti duomenų bazės kodus - kad jie galėtų įlipti į duomenų bazę ir pasirinkti informacijos apie konkurentą (politikos arba kontrabandos). Be to, norintys įstoti į uždara ir žiaurią milicininkų sektą komisarai turėdavo atlikti ritualą - "paimti į kontrolę" (t.y. surinkti kompromituojančios medžiagos) dar švarius, nesusitepusius politikus arba kontrabandoje nedalyvaujančius pareigūnus: pvz., pakišti kokią mergą, su ja nufilmuoti ir - turėti dovanėlę ateičiai politiko žmonai, jei politikas, pavyzdžiui, atsisakytų balsuoti dėl kokios nors apkaltos kokiam nors prezidentui; arba padaryti kokio politiko vaiką priklausomą nuo narkotikų; arba pakviesti kokią politiką į kokią šaudymo iš pistoleto šventę, paskui su pistoletu, ant kurio liko jo pirštų antspaudai, nušauti kokią bombą ir pasakyti: "Žingsnis ne taip, ir sėdėsi už žmogžudystę"; ir t.t. - t.y. turėjo panaudoti savo fantaziją užduočiai atlikti. Ši super slapta sekta, gyvenanti super konspiracinį gyvenimą, savo auksinę kompromituojančią medžiagą ir slaptus, nelegaliai įrašytus telefoninius pokalbius, kurie ateičiai buvo numatyti

šantažo tikslams, archyvavo viename garsiam banke - kad niekam nė į galvą nešautų mintis, kad ten tokių dalykų galėtų būti. Negalėdami paimti kai kurių politikų į savo kontrolę, sektos nariai organizavo Seimo viešbučio apsaugą ir tuomet kiekvieno parlamentaro bute įmontavo pasiklausymo blakes, o miegamuosiuose - vaizdo kameras - jei po ranka neturintis žmonos parlamentaras netyčia į Seimo viešbutį parsivesdavo kokią "plaštakę", jų meilės "šokis" būdavo įrašomas. Tokiu metodu dirbdami, "buvusieji" per daugybę metų sukauptė kalnus kompromituojančios medžiagos, kuri padėjo, tampant kaip marionetes politikus, įvairius valdininkus ir kitus, valdyti jiems šią valstybę, o žmonių akyse jie buvo didžiuliai kovotojai su banditais ir mafijozais. Visose specialiose tarnybose, teismuose, prokuratūroje, policijoje ir muitinėje buvo infiltruoti savi žmonės, kurie leido "buvusiesiems" įsitvirtinti kontrabandos biznyje, dalyvauti tarptautinės mafijos veikloje ir leido uždirbti daugybę milijonų - tiek daug, kad kai jie numirė, jiems palaidoti reikėjo iškasti didelę duobę: standartinės kapo duobės (2 metrai x 2 metrai) jų pinigų maišams sukrauti jau neužteko. Pasakos pabaiga".

2003 12 19

Laisvas laikraštis

Rezoliucijų projektai

1. Dėl A.M.Brazausko atsistatydinimo

Lietuvos Sąjūdžio konferencijoje, įvykusioje 2003.10.25 buvo apsvarstyti ir įvertinti A.M.Brazausko grėsmingi Lietuvai darbai ir priimta rezoliucija dėl nepasitikėjimo premjeru bei reikalavimu atsistatydinti iš Vyriausybės vadovo posto. Pritariame Sąjūdžio konferencijos A.M.Brazausko žalingų darbų Lietuvai įvertinimui, pradedant:

- moratoriumo paskelbimu;
- jūros sienos su Latvija nustatymo neteisėtumu;
- Potsdamo sutarties dėl Kaliningrado ignoravimu;
- Naftos gavybos Baltijoje ties Nida Rusijai leidimu;
- Kaltės už išbujojusią korupciją per jo valdymo (prezidentavimo ir premjeravimo) metus perkėlimo R.Paksui.

Prisijungiame prie pareikšto A.M.Brazauskui nepasitikėjimo ir reikalavimo atsistatydinti bei tikimės, kad Sąjūdžio garbės pirmininkas V.Landsbergis įgyvendins šią rezoliuciją Seime įstatymo įtvirtintomis priemonėmis.

2. Dėl M.Laurinkaus baudžiamosios atsakomybės

Lietuvos Respublikos Prokuratūra jau du mėnesiai negauna reikalingų duomenų tiriamai medžiagai dėl pasikėsimo prieš prezidentą. Iš VSD vadovo M.Laurinkaus. Informacijos apie telefoninių pokalbių pasiklausymo sankcijų teisėtumą slėpimas trukdo nusikaltimo tyrimui bei įvertinimui teisme. O tuo pačiu trukdo prezidento apkaltos teisėtumui įvertinti. Reikalaujame atsistatydinti M.Laurinką iš VSD vadovo pareigų už tyčinį vengimą duoti prokuratūrai reikalingus dokumentus byloje, surištoje su galima grėsme Lietuvos nacionaliniam saugumui.

3. Dėl V.Adamkaus Konstitucijos pažeidimo

Eksprezidentas V.Adamkus suteikė Šaptajui Kalmanovičiui pilietybę bei valstybinį apdovanojimą, nors:

- Š.Kalmanovičius yra deportuotas iš JAV už bendradarbiavimą su KGB;
- Š.Kalmanovičius yra teistas Izraelyje už bendradarbiavimą su KGB.

Reikalaujame Konstitucinio teismo ištirti, ar eksprezidento V.Adamkaus veikla, suteikiant valstybiniam nusikaltėliui S.Kalmanovičiui Lietuvos pilietybę, nesudarė grėsmės nacionaliniam saugumui ir nepažeidė Konstitucijos.

4. Dėl A.Paulausko veiklos įvertinimo

A.Paulauskas, ilgą laiką dirbęs Lietuvos generaliniu prokuroru ir puikiai žinodamas tiek įstatymus, tiek nusikaltimus ir jų sudėtį, paviešino spaudai operatyvinę informaciją apie galimą grėsmę nacionaliniam saugumui, bei svarstė ir priėmė įstatymą dėl viešo A.Sakalo komisijos darbo transliavimo per TV. Šiais veiksmais buvo pažeista Lietuvos Konstitucija, prezidento imunitetas, piliečių nekaltumo prezumpcija bei nacionalinio saugumo įstatymas.

Visuotinai žinoma, kad A.Paulauskas advokatavo J.Borisovo byloje, kur buvo paneigti tikrovės neatitinkantys teiginiai, tame tarpe ir apie kontrabandą, apie karinės paskirties techniką ir detales bei "Avia Baltikos" veiklos teisėtumą. Šiuo metu tie patys įtarimai vėl tikrinami prokuratūroje. Kyla įtarimas, kad A.Paulauskas 1999 metais, advokataudamas J.Borisovui, nuslėpė nusikaltimą, o tuo pačių tapo ir nusikaltimo bendrininku. Reiškiamo nepasitikėjimą A.Paulauskui ir reikalaujame atsistatydinti iš Seimo pirmininko pareigų.

5. Dėl Vyskupų laiško prezidentui R.Paksui

Pažymėtina, kad Lietuvos dvasininkijos hierachai ignoravo monsinjoro A.Svarinsko raginimą išpažinti kunigams savo nuodėmes tėvynei sovietmečiu, kad galėtų švaria sąžine ir atvira širdim dirbti Atgimstančiai tautai. Neatsiliepė dvasininkija ir į Seimo raginimą prisipažinti ir daugiau nebedirbti užsienio specialiosioms tarnyboms (KGB). Vietoj to, kardinolas A.Bačkys išvarė tautos kankinį A.Svarinską iš katedros. 1992m. Lietuvos Vyskupų konferencija priėmė nutarimą dėl dvasininkijos atsiribojimo nuo politikos. Šiuo nutarimu buvo pakirsta vienintelė Sąjūdžio informacijos bei rėmimo grandis, todėl 1992m. rinkimai į Seimą buvo pralaimėti. Šiandien ir vėl Lietuvos vyskupų konferencija persvarstė savo nuostatos politikai ir pateikė prezidentui R.Paksui laišką su atviru politinių reikalavimu atsistatydinti. Akivaizdi Lietuvos dvasininkijos hierarchų veikla "buvusių ir nepažuvusių" naudai, o ne lietuvių tautai, jos didvyriams ir kankiniams, ne tautos atgimimui ir gerovei, bet nomenklatūros turtėjimui, privertė tikinčiuosius surinkti dešimt tūkstančių parašų prie prašymo Popiežiui atšaukti A.Bačkį iš Lietuvos. Ši konferencija prisijungia prie tikinčiųjų prašymo Popiežiui bei reiškia nepasitikėjimą Vyskupų konferencijai kaip akivaizdžiai kairėn politizuotai, demoralizuotai bei atgailos neatitikusiai už sovietmečio nuodėmes.

6. Dėl Konstitucinio teismo įvertinimo

Demokratinėse valstybėse Aukščiausiojo ir Konstitucinio teismo teisėjai gali būti tik aukštos kvalifikacijos, ne mažiau 20 metų teisėjo stažą turintys teisininkai. Tuo tarpu Lietuvoje konstituciniame teisme nėra nei vieno nario, dirbusio teisėju. Konstatuojame, kad šiandieninis konstitucinis teismas yra aiškiai politizuotas, buvusių valdžioje partijų, stipriai angažuotas ir visiškai nekvalifikuotas, bei atitinka "kišeninio teismo" modelį. Tokia situacija susiklostė dėl seimo "Teisės ir teisėtvarkos" komisijos kaltės, kuriai vadovauja fizikas A.Sakalas. Reikalaujame atsistatydinti A. Sakalą iš "Teisės ir teisėtvarkos" komisijos pirmininkų bei suformuoti konstitucinį teismą iš kvalifikuotų teisėjų.

7. Dėl A.Sakalo vadovaujamos komisijos įvertinimo

Seimo "Laikinoji tyrimo komisija dėl galimų grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui" sudarymo eiga iš karto sąlygoja jos veiklos neteisėtumą, o būtent:

- komisija sudaryta tik iš suinteresuotų (t.y. prezidento rinkimų nelaimėjusių) frakcijų atstovų;
- komisija neatspindėjo visų Seimo narių - nebuvo dviejų frakcijų atstovų;
- komisijoje nebuvo kvalifikuotų teisininkų, išskyrus mažą praktiką turintį vienintelį jauną teisininką G.Steponavičių.;
- Komisija iškart pakeitė darbo tvarką bei tyrimo kryptį, kuo buvo pažeisti: konstitucija, BPK, Seimo laikinųjų tyrimų įstatymas. O tuo pačiu atskleidė išankstinę komisijos narių nuomonę. Suvažiavimas konstatuoja, kad neteisėtais būdais teisybės negalima nustatyti. Todėl akivaizdu, kad nekompetentinga, suinteresuota ir politiškai angažuota komisija, pažeisdama visus įstatymus, peržengė savo kompetencijos ribas ir įvertino Prezidento politinį pasitikėjimą nors;
- prezidentas nėra politinio pasitikėjimo paskirtas pareigūnas,
- prezidentas yra visos tautos išrinktas,
- prezidento atsakomybę gali vertinti tik teisėsaugos institucijos ir tik konstitucijos numatytais atvejais.

Todėl konferencija skelbia, kad A.Sakalo sudarytos komisijos darbas yra neteisėtas o jos išvados - neteisingos.

2003 12 19

Laisvas laikraštis

"Šliaužiančio perversmo" versiją palaiko ketvirtadalis Lietuvos žmonių

Kas trečias Lietuvos gyventojas (33 proc.) mano, kad prezidentinis skandalas kilo dėl to, kad Valstybės saugumo departamentas atskleidė Prezidentūros ryšius su nusikaltėliais. Ketvirtadalis (26 proc.) apklaustųjų teigia manantys, kad Prezidentūros skandalas yra korumpuotų politikų sąmokslas prieš prezidentą Rolandą Paksą. Tai rodo "Omni Laiko" užsakymu rinkos analizės ir tyrimų grupės RAIT atlikta sociologinė apklausa.

8 proc. respondentų nuomone, Prezidentūros skandalą inicijavo Rusijos specialiosios tarnybos. 28 proc. respondentų mano, kad tikrosios Prezidentūros skandalo priežastys visuomenei liks nežinomos. Apie 3 proc. apklaustųjų nurodė kitas skandalo Prezidentūroje priežastis. Dažniausiai buvo minimos tokios skandalo priežastys kaip prasta, neprofesionali patarėjų komanda, asmeninės R. Pakso savybės (neryžtingumas, nesavarankiškumas, didybės manija), išorinių struktūrų ir asmenų įtaka (Rusijos mafija, CŽV, Jurijus Borisovas) bei politikų kova dėl valdžios (pralaimėjusių rinkimus kerštas ir pavydas, konservatorių kerštas, Aloyzo Sakalo šmeižtas).

Jaunesni respondentai labiau nei vyresnio amžiaus apklaustieji linkę manyti, kad Prezidentūros skandalo priežastis yra ta, kad VSD atskleidė Prezidentūros ryšius su nusikaltėliais. Taip mano daugiausiai 16-19 m., 20-29 m. ir 30-39 m. respondentų.

Taip pat 20-29 m., 30-39 m. ir 40-49 m. respondentai labiau nei vyresnio amžiaus apklaustieji linkę manyti, kad tikrosios Prezidentūros skandalo priežastys visuomenei liks nežinomos.

O 50-59 m., 60-69 m. ir vyresni nei 70 m. apklausoje dalyvavę Lietuvos gyventojai mano, kad Prezidentūroje kilęs skandalas yra korumpuotų politikų sąmokslas prieš R. Paksą.

Respondentai, gyvenantys miestuose, kuriuose yra daugiau nei 30 tūkst. gyventojų, labiau (37 proc.) linkę manyti, kad Prezidentūros skandalas kilo dėl to, kad VSD atskleidė Prezidentūros ryšius su nusikaltėliais. Didžiuosiuose miestuose (Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje) gyvenantys respondentai dažniau nei kituose miestuose ar kaimo vietovėse gyvenantys respondentai teigia manantys, kad skandalą inicijavo Rusijos specialiosios tarnybos. Taip teigia 12 proc. trijų didžiųjų miestų gyventojų.

Apklausa 2003 m. gruodžio 4-7 d. "Omni Laiko" užsakymu atliko rinkos analizės ir tyrimų grupė RAIT.

Tiesioginio interviu būdu apklausti 1053 nuolatiniai Lietuvos gyventojai.

Apklauskos rezultatų paklaida neviršija 3 proc.

2003 12 23

Naujienų portalas OMNI

Kas yra tikrasis šalies vadovas?

Aloyzas Sakalas

Respublikos Prezidentas jau seniai nebeatlieka žymios dalies tų svarbiausių pareigų, kurios numatytos Konstitucijoje. Jis pats ir jo aktyvūs patarėjai nuo pat pirmos dienos po garsiosios Valstybės saugumo departamento pažymos pavišimo vadina šį skandalą sąmokslu, kurio organizatoriai bus įvardyti ne dabar, bet tada, kai esą ateis laikas.

Kada ateis tas laikas, ar ateis jis ir ar tai apskritai sąmokslas - niekas nežino. Bet už tai niekas nedraudžia vieniems žadėti, o kitiems - šiais pažadais tikėti.

Ne apie esmę

Kalbama, kad puolimas prieš Prezidentą prasidėjo dėl to, kad Jo Ekscelencija pradėjo tvarkyti korumpuotus žemėtvarkininkus, diplomatus bei teisėjus. Nors juos tvarkyti pradėjo visai ne Prezidentas, bet kitos institucijos. Sakoma, kad sąmokslą organizuoja tie, kurie liko nepatenkinti, kai Respublikos Prezidentu buvo išrinktas ne jų pageidaujamas kandidatas.

Respublikos Prezidentas užverčia Prokuratūrą, Valstybės saugumo departamentą (VSD), Seimo padalinius skundais dėl galimų įstatymų pažeidimų pavišinant pažymas, pokalbius ar kitą medžiagą. Bet Respublikos Prezidentas, jo patarėjai ir advokatai atkakliai vengia kalbėti

apie esmę, t.y. apie garsioje VSD pažymoje išdėstytas problemas ir laikinosios Seimo komisijos surinktą medžiagą.

Kalbėti apie tai, ar Respublikos Prezidento veikla, o ypač jo patarėjų ryšiai su abejotinos reputacijos asmenimis nesudaro idealių sąlygų Respublikos Prezidentui tapti priklausomu nuo tų kitų asmenų, esančių kitame ryšių gale. Ir jeigu taip, tai ar Respublikos Prezidentas tikrai nėra valdomas šiandieną ir jei ne, tai ar nėra tokios tikimybės, kad jis gali būti valdomas rytoj.

Kas kitame ryšio gale?

Kiekvienas Lietuvos pilietis lengvai atsikvėptų, jei būtų įtikintas ne žodžiais, o faktais, kad taip nėra ir negali būti, nes vargu ar dauguma Lietuvos žmonių nori politinio nestabilumo, ypač stojimo į ES ir NATO išvakarėse, išskyrus galbūt tuos, kurie kryžium gulė prieš Lietuvos stojimą į šias organizacijas.

Bet jeigu taip yra, nesvarbu, ar tai būtų Lena Lolišvili ar Jurijus Borisovas (ar dar kas nors abejotinos reputacijos kitame ryšio linijos gale). Jeigu tas asmuo šiandieną turi įtakos bei argumentų, kaip priversti paklusti Respublikos Prezidentą rytoj, reikia numatyti galimas pasekmes poryt. O tai gali būti ir demokratijos laidotuvės, Respublikos Prezidentui pradėjus valdyti dekretais, apie tai jau tuoj po Rolando Pakso pergalės visa burna prabilo jo artimiausi patarėjai. Ar neleidžia Konstitucija? - pakeisime, kai turėsime Seime daugumą patys vieni ar pasitelkę mūsų bendraminčius darbiečius.

Praleista proga

Taip atsirastų vienas iš diktatūros variantų: valdoma demokratija, kuri jau įsitvirtino Rusijos Federacijoje arba tiesioginė diktatūra, kuria garsi mūsų kaimynė Baltarusija. Galima nesunkiai prognozuoti Vakarų demokratijų nusivylimą Lietuva ir Rytų valstybių džiaugsmą, jei taip įvyktų.

Ką reikėjo daryti, kad taip neatsitiktų? Respublikos Prezidentas praleido puikią progą įrodyti Lietuvai, kad jis nėra ir negali būti valdomas. Po VSD pažymos pavišimo jam reikėjo padaryti tik kelis dalykus: atleisti iš darbo tuos savo patarėjus, ant kurių krito įtarimų šešėlis, viešai atsiriboti nuo savo dosniausio rėmėjo Jurijaus Borisovo, kreiptis į Seimą prašant iki detalių ištirti visus jo patarėjų ryšius su abejotinos reputacijos asmenimis ir iš padarumo padėkoti VSD generaliniam direktoriui už kvalifikuotą darbą. Tada visi būtų supratę, kad Prezidentas buvo apmulkintas savo paties patarėjų ir rėmėjų. Tai irgi nėra gerai, bet tai atleistina ir, manau, kad dauguma Lietuvos žmonių būtų patikėję Prezidentu.

Su sąmokslu teorija

Bet atsitiko visiškai priešingai: buvo paskelbtas ir tebeskelbiamas sąmokslas, o iki ausų įklampusio patarėjo veikla pradžioje buvo tik sustabdyta. Regis, jog dosniausias rėmėjas buvo pakeltas į šeimos narių rangą kartu įgyvendinant vieną jo siekių - išstumti iš Prezidento aplinkos doriausią ir sąžiningiausią patarėją bei ilgametę bendražygę Dalią Kutraitę.

Seimo laikinoji komisija surinko medžiagą, ja remdamosi frakcijos nusprendė pradėti apkaltą, specialioji komisija dirba. Kas beliko daryti Prezidentui? Jo niekaip netenkino trivialus, nors ir garbingas atsistatydinimo variantas. Galbūt tai žemaitiškas užsispyrimas ir valstybinio požiūrio stoka ar politinis nesubrendimas. Bet neatmestina ir kita hipotezė: kas norės išleisti iš savo rankų valdžios svertus į juos investavus milžiniškas lėšas?

Ypatingi santykiai

Kertinis klausimas šioje istorijoje yra ne Respublikos Prezidento daroma neleistina įtaka privačioms verslo struktūroms, tai savaime yra Konstitucijos pažeidimas, bet santykių su Jurijum Borisovu, o per jį ir su kitomis neaiškiomis figūromis pobūdis.

Šie santykiai labai įdomūs. Ar kas nors prisimena tokį šalies vadovą, kuris būtų savo rėmėjo iškeiktas, kad būtų jo perspėtas, jog kažkokia kompromituojama medžiaga bus perduota užsienio žvalgyboms, tačiau būtų to paties Prezidento neišvartytas, o visai ginamas ir netgi pamalonintas suteikiant jam pilietybę, viešai pavadinant jį šeimos nariu ir, numojus ranka į įstatymus, pasveikintas su Naujaisiais metais.

Prestižas - nesvarbu

Kuris dar prezidentas iškeistų vienos iš svarbiausių Valstybės institucijų - Konstitucinio Teismo - prestižą į savo, tegul ir patį artimiausią, rėmėją? Valstybiškai mąstantis politikas to niekad nepadarėtų, nes jam valstybės interesai ir jos institucijų prestižas yra aukščiau už bet kurio turtingiausio rėmėjo interesus. Kokie tie ypatingi santykiai sieja Respublikos Prezidentą su Jurijumi Borisovu, dėl kurių aukojamas asmeninis autoritetas, valstybės institucijų ir pačios valstybės prestižas?

Akivaizdu, kad tie santykiai nulemti psichologinės Prezidento priklausomybės nuo savo dosnaus rėmėjo. Ar gali kas nors tada paneigti, kad Respublikos Prezidentas nėra, negali ir negalės būti valdomas Jurijaus Borisovo? O jeigu taip, ar ši Prezidento ir Borisovo simbiozė nekelia grėsmės Lietuvos nacionaliniam saugumui, ir kas tada yra tikrasis valstybės vadovas JE ar JA (Jurijus Aleksandrovičius)?

Pavojingas žaidimas

Apkaltos karuselė sukasi. Prezidentas ir toliau nenori atsakyti tiek į šitą, tiek ir į kitus jam iškeltus klausimus. Jis susitikinėja su rinkėjais, darydamas spaudimą Seimo nariams, telkia šalininkus, siekdamas savo tikslo nevensgia jiems sakyti netiesos. Tai pavojingas valstybei žaidimas, bet jis yra ir, atrodo, bus žaidžiamas iki apkaltos proceso pabaigos. Samdyti advokatai, iš kailio nerdamiesi, naudoja visą proceso vilkinimo priemonių arsenalą, kuriuo naudotis jie gerai įgudo gindami įvairaus rango nusikaltėlius.

Per tą laiką Prezidentas apvažinės visus rajonus ir miestus, toliau niekins pagrindines valstybės institucijas ir ruošis tiek jam palankiai, tiek ir nepalankiai apkaltos pabaigai bei naujiems rinkimams, jei tokių prireiktų.

Kumštis ir antausis

Viso to pasėkmes jau matome. Užsienio valstybės pradėjo ignoruoti Lietuvą, mūsų tauta suskaldyta ir toliau skaldoma. Suskaldyta tauta kumščiais įrodinėja savo tiesas. O Seimas laiko demokratijos egzaminą.

Jo nariams reikės tvirtinti Konstitucinio Teismo bei specialiosios komisijos išvadas. Išlieka galimybė (nors po Konstitucinio Teismo sprendimo ji tik teorinė), kad specialioji komisija iš viso neteiks Seimui apkaltos nutarimo arba Seimas jos nepatvirtins. Jei taip įvyktų arba Seime neatsirastų 85 Seimo narių, balsuojančių už apkaltą, Lietuvos Respublikos Seimas ne tik skeltų antausį aukščiausiai teisės institucijai - Konstituciniam Teismui, bet ir visam pasauliui parodytų, kad mūsų demokratija yra gerokai artimesnė Rytų nei Vakarų demokratijai.

Nebaudžiamumo grėsmė

Ar pasikeistų ES požiūris apie Lietuvą į nepalankią pusę - sunku nuspėti, bet pasikeistų tikrai, nes turėtume autoritetą praradusį Respublikos Prezidentą, o autoritetą susigrąžinti neužtektų nė metų, nė mėnesio. Bet, dar svarbiau, atsakyti sau į klausimą kaip pasikeistų pačių Lietuvos žmonių požiūris į savo valstybę?

Žmonės pamatytų, kad valdžiai galima nebaudžiamai nesilaikyti Konstitucijos ir apeidinėti įstatymus. Kiltų visai suprantamas klausimas: o kodėl tik valdžiai?

Valdininkai atgautų telefoninės teisės privilegiją, vėl sutelktų dabar išgąsdintas gretas naujoji nomenklatūra ir atsigautų korupcija. Visi kiti žmonės ir toliau nerastų teisybės, o per rinkimus nusprendę, kad Lietuvai reikalinga tvirta ranka, išrinktų tas partijas, kurios ją siūlytų. Jei taip įvyktų, mūsų lauktų vienas iš minėtų diktatūros variantų, nors gal kiek švelnesnės, nei turėjome iki Nepriklausomybės atkūrimo.

2004 01 23

Lietuvos žinios

Informacinio karo taikiny - prezidentas

Perversmų specialistu tituluojamas A. Butkevičius pataria R. Paksui pereiti į kontrataką.

Agnė Račkauskaitė

"Prezidentas Rolandas Paksas ir jo komanda buvo pamiršę, kad laimėti rinkimus, paimti valdžią ir įgyvendinti savo sumanymus yra visai skirtingi uždaviniai, reikalaujantys

intensyvaus darbo viešųjų ryšių srityje", - įsitikinęs perversmų specialistu tituluojamas Audrius Butkevičius. Buvęs Lietuvos krašto apsaugos ministras, Seimo narys, vienas R.Pakso rinkimų kampanijos strategų, taip pat Gruzijoje vykusios "rožių revoliucijos" dalyvis savaip vertina Lietuvą kamuojančią krizę ir siūlo savas išeitis. A. Butkevičius - vienintelis Lietuvoje apkaltos procesą perėjęs politikas. Todėl jis gali duoti patarimų Seimo apkaltos taikiklyje atsidūrusiam R.Paksui.

Informacija manipuluojama

- Sekate skandalą Lietuvoje? Kas, Jūsų požiūriu, vyksta? - Respublika" paklausė Lietuvoje šiomis dienomis viešinio Audriaus Butkevičiaus.

- Labai panašu į informacinio karo operaciją prieš prezidentą. Akivaizdžiai manipuluojama viešosiomis informavimo priemonėmis siekiant sunaikinti pagrindinį bet kurios valdžios resursą - visuomenės pasitikėjimą politiku. Galima susekti visus scenarijaus komponentus: suformuojamas negatyvus R.Pakso įvaizdis - "primityvus, prietaringas provincialas, darantis gėdą Lietuvai Europoje". Šios tezės iliustracijai puikiai tinka Lenos Lolišvili (R.Pakso aiškiarege tituluojama gruzinė - red. past.) ir tualetinio popieriaus istorijos. Vėliau ataka nukreipiama į kitą valdžios ramstį - teisėtumą. Prezidentas apkaltinamas nesuderinama su jo statusu veikla. Visa kita operacijos dalis - technika visuomet priklauso nuo vietos sąlygų. Lietuvos atveju perversmas vykdomas Parlamente, kitur - gatvėje, panaudojant minią. Neturint jokių teisinių kaltę patvirtinančių įrodymų teisinėje valstybėje jos vadovas viešai pasmerkiamas politinių oponentų ir propagandine kampanija patikėjusių žmonių, o vėliau šis jau de facto gyvuojantis rezultatas įforminamas de jure, t.y. komisijų ir teismo sprendimais. Atvirkštinę įvykių eigą, atvirkštinę logiką naudoja tie, kurie turi saugoti nekaltumo prezumpciją. Juokingiausia, kad ši antikonstitucinė operacija vykdoma prieš patį konstitucingumo garantą - prezidentą, remiantis Konstitucinio Teismo ir Parlamento sprendimais. Neteigiu, kad visos "paveikslėlyje" panaudotos istorijos yra melas. To ir nereikia. Pakanka sušaržuoti, paversti absurdu kokį nors viešo asmens gyvenimo epizodą arba pavadinti nusikaltimu iki šiol "rutina" buvusią procedūrą. Ne mano reikalas spręsti, kas teisus - prezidentas ar jo oponentai. Man aišku viena - šioje istorijoje komisijų ir teismų sprendimai priimami manipuliacijos visuomenine nuomone fone.

Prezidentūros klaidos

- Vilniuje buvote pastebėtas su prezidento Rolando Pakso konsultantu Aurelijumi Katkevičiumi. Teikiate konsultacijas prezidento komandai?

- Didelė nuodėmė būtų užmiršti draugus ar klientus, pakliuvusius

į bėdą. Su A.Katkevičiumi bendraujame daug metų, o tą dieną aptarėme kitus, visai nekaltus, verslo projektus.

- Kaip vertinate pastarųjų mėnesių Prezidentūros ryšius su visuomene? Ką buvo galima padaryti geriau?

- Prezidentas ir jo komanda buvo pamiršę, kad laimėti rinkimus, paimti valdžią ir įgyvendinti savo sumanymus yra visai skirtingi uždaviniai, reikalaujantys intensyvaus darbo viešųjų ryšių srityje. Visų pirma prezidentas turėjo paimti "paštą, telegrafą ir geležinkelio stotį" virtualioje erdvėje, o tik paskui stumdyti abiejų nomenklatūrų - Sąjūdžio ir LDDP - pasturgalius. Tačiau sprendimas dirbti provincijoje, ten, kur neskaito "Komjaunimo tiesos", - puikus. Dabar laikas eina prezidento naudai, jo oponentų "istorijos" išpasakotos, emocinė spektaklio kulminacija įvyko pernai. Žodžiu, prezidento komanda išlaikė strateginę pauzę ir dabar turi šansą.

- Paaiškinkite, ką turėjote omenyje sakydamas "turėjo paimti paštą, telegrafą ir geležinkelio stotį".

- Senais laikais, kai Leninas rengė revoliuciją, jis pirmiausia paėmė visas komunikacijas - paštą, telegrafą ir geležinkelio stotį. Toks revoliucijos scenarijus mums buvo kalamas iki vėmimo. Tai kartu ir valdžios užgrobimo pamokos. Visa tai tapatinu su šių dienų institucijomis. Ko R.Paksas nepadarė šiame skandale - jis nepaėmė į savo rankas komunikacijų kontrolės.

Kontratai - "Williams" istorija

- Kokią išeitį iš Lietuvą kamuojančios krizės matote?

- Dabar visiems teks suvirškinti šią bjaurią istoriją iki galo, nes bandymas manipuliuojant informavimo priemonėmis pakeisti prezidentą - labai pavojingas precedentas. Suvokiu šią istoriją kaip lietuviškosios demokratijos egzaminą, tačiau kita prasme nei Pakso nedraugai. Manau, užsienio valstybių spec. tarnybų ekspertai puikiai supranta, kas vyksta, ir žino, kad toks spektaklis vyksta ten, kur spaudos laisvė pavojuje. Tokia šalis gali būti silpna grandis bet kurioje sąjungoje. Ir dėl susiklosčiusių aplinkybių rusų spec. tarnybų kaltinti neverta.

- Prezidentūra jau kuris laikas kalba apie kontrataką prieš skandalo užsakovus. Galbūt ketinate prie to prisidėti?

- Manau, pati geriausia kontrataka yra pagaliau atiduoti į teismą JAV korporacijos "Williams" pagalbininkus Lietuvoje ir pasidomėti, kaip su demokratijos principais, viešaisiais ir privačiais interesais dera Madlen Olbrait ir Kolino Pauelo (aukšti JAV prezidentų Bilo Klintono ir Džordžo V. Bušo administracijų pareigūnai - red. past.) laišakai Lietuvai. Jei neklystu, abu jie tuometinei Lietuvos Vyriausybei siuntė laiškus, remiančius "Williams" atėjimą į Lietuvą. Po to visa antipaksinė istorija nebeteks prasmės. Tai ir yra gynybinės operacijos raktas, nes prasidėjus teismo procesui daugelis šiandien puolančių turės stipriai gintis, o vienas Valatka - lauke ne karys.

Patarimas R.Paksui

- Jums teko atlaikyti apkaltos procesą Seime. Ką patartumėte R.Paksui, kaip elgtis šioje situacijoje?

- Pasakysiu tą patį, ką H.Rausningas pasakė Adolfui Hitleriui: "Atakuok patį problemos centrą, eik kur kas toliau, nei norėtų leisti oponentai. Nediskutuok! Tai gadina priešininkų nervus!" Beje, mano atveju ši strategija turėjo dvejopą pasekmę. Viena vertus, jei nebūčiau viešai įvardijęs prieš mane organizuoto spektaklio užsakovų, būčiau praradęs Seimo nario mandatą, bet išvengęs kalėjimo. Viešai atskleidęs tik dalelę rinkimų istorijos, iš karto sėdau į Lukiškes, bet likau Seimo nariu. Žiūrint, kas ką mėgsta.

J.Borisovo ambicijos

- Nors ir neilgai, buvote R.Pakso rinkimų štabo narys. Jūsų akimis, kieno indėlis didžiausias į agitacinę kampaniją?

- Napoleonas mėgdavo sakyti, kad mūšį laimi ne tas, kuris sumanė planą, ir ne tas, kuris kovėsi pirmojoje linijoje, o tas, kuris ėmėsi atsakomybės viską įgyvendinti. Rinkimus laimi komanda. R.Pakso komandoje dirbau tiek, kiek buvome sutarę iš anksto. Kūriau bendrą strategiją, rinkimų kampanijos valdymo schemas, pasiūliau kai kurias programines idėjas.

- Koks buvo R.Pakso rėmėjo Jurijaus Borisovo vaidmuo?

- Mano nuomone, jis pabandė perkelti verslo pasaulio standartus į politiką. Užuo savo laimėjimą garantavęs viso proceso eiga, jis siekė kontroliuoti rezultata patys. Daug ką lėmė ir asmeniniai dalykai. Juk ne kiekvienas, investavęs "milijoną", sugeba ramiai stebėti svetimą žaidimą. Nežinau, kad jis būtų nuveikęs ką nors daugiau be to, kad rinkimams davė pinigų. Aišku tik viena - jo ambicijomis puikiai pasinaudojo R.Pakso oponentai. Kitaip šnekant, J.Borisovas, kaip ir L.Lolišvili, tapo geru pretekstu informaciniams pranešimams. Labai geru.

Niekam nežinoma "AlMax"

- R.Pakso rinkimų kampanijos metu konsultavusi Rusijos informacijos vadybos agentūra "AlMax" Lietuvoje sukėlė daug triukšmo. Ką žinote apie šią agentūrą?

- Jau sakiau, kad jos atsiradimas Lietuvoje, mano nuomone, tėra "investicinės J.Borisovo neurozės" rezultatas. Juokingiausia tai, kad šios "AlMax" niekas nežino, ji neturi rinkos, bet ji parodoma su paslaptinumo ir kagėbiškumo požymiais. Tokių mažų PR (viešųjų ryšių -aut. past.) firmelių Rusijoje galima suskaičiuoti tūkstančius. Dauguma jų giriasi ypatingais ryšiais su Rusijos spec. tarnybomis. Tai laikoma respektabilumu. Beveik kiekvienoje jų sėdi gerokai pakriošęs "svadebnyj general" (rus. -vestuvių generolas, perkeltine prasme - reprezentacijai kviečiamas asmuo - red. past.) iš kokios nors buvusios organizacijos. Neseniai man

demonstravo net buvusio TSKP CK politbiuro nario buvusią sugyventinę, liudijančią neva strategines firmos komunikacijas.

- Ar šios agentūros ikūrėjai Anatolijus Potninas ir Ana Zatonskaja daug prisidėjo kuriant R.Pakso rinkimų kampanijos strategiją?

- Nesu jų sutikęs. Manau, kad jie daugiau konsultavo patį J.Borisovą, t.y. buvo investuotojo konsultantai. Tai, beje, visai kitas vaidmuo ir lietuviškoje provincijoje, kur valdžia kainuoja kur kas mažiau milijonų nei Rusijoje. Šios maskvietiškos mados gali būti sunkiai suprantamos arba sąmoningai ne taip interpretuojamos. Negaliu atmesti, kad šie konsultantai galėjo pasiūlyti vieną ar kitą idėją ar techninį sprendimą, bet ne daugiau.

- Galbūt "AlMax" Prezidentūrai patarinėja iki šiol?

- Nebent jiems moka R.Pakso oponentai.

Į politiką negrįš

- Pastaruoju metu retokai užsukate į Lietuvą. Dėl kokių priežasčių ši kartą atvykote į Vilnių?

- Atvykau aplankyti artimųjų ir vėl tuoj pat išvykstu. Kovo mėnesį (Gruzijoje - aut. past.) Parlamento rinkimai.

- Ar vis tebedirbate Gruzijoje? Kurioje barikadų pusėje dirbote per šiuos rinkinius?

- Ne vien Gruzijoje, bet man labai patinka ši šalis ir mėgstu gruzinišką virtuvę. O pasisakyti, su kuo dirbi, reikštų atsidengti smūgiui. "AlMax" istorija labai pamokanti. Gruziniškoje demokratijoje kolegoms taip pasisekė nebūtų. Beje, tai, kad aš važiuoju atgal į Gruziją, kai ką sako.

- Galbūt šiemet grįšite į Lietuvą? Čia gali vykti net treji rinkimai. Galbūt jau kuri nors politinė jėga prašė jūsų pagalbos?

- Manau, kad dveji. Pasisakyti, su kuo dirbsiu, reikštų labai palengvinti darbą nedraugams. Kaip pasakyta Šventame Rašte, ateis laikas ir pažinsite iš vaisių.

- Grįžti į politiką neketinate?

- Tik ne tam, kad sėdėčiau Seime uždarytas. Lietuviška politika tampa tokia priklausoma nuo svetimų sprendimų, kad man pjauti savus ūkininkus ar atlikti gurguolininko vaidmenį NATO spektakliuose didelio malonumo nesuteiktų.

2004 01 09

Respublika

Dar viena sąmokslų hipotezė

Donatas Demskis, Lietuvos laisvosios rinkos institutas.

Lietuviška praktika jau akivaizdžiai patvirtina teoriją, kad politika – tai skirtingų ir priešingų interesų įgyvendinimo arena. Čia susiduriančios pusės varžosi dėl prizo, į kurį daugiau ar mažiau pagrįstai pretenduoja ir kiti.

Dėl pranašumą suteikiančio valdžios sprendimo varžosi žemės ūkio produktų perdirbėjai ir žemdirbiai, prekybos tinklai ir jų prekių tiekėjai, darbuotojų ir darbdavių atstovai bei kiti, nemažiau verti paminėjimo. Pastebėti šią konkurenciją ypatingo išvalgumo lyg ir nereikia.

Sudėtingiau ten, kur reikalus sau naudinga linkme bando pakreipti tie, kam derėtų būti – bent iš pirmo žvilgsnio – partneriais ir bendraminčiais. Štai niekas nesiginčija, kad darbuotojų teisių gynimas - tai „šventas“ reikalas, vardan kurio stengiasi ne viena organizacija ir ne vienas politikas. Tačiau ir šio tikslo siekiant nesunku ir visai priešinga kryptimi nuklysti...

Vienas iš akivaizdžiausių pavyzdžių – tai darbo tarybų kūrimo istorija. Užmojai sukurti darbuotojams atstovauti skirtą organizaciją virto tuščiu mojavimu, nes dar kartą siaurus interesus buvo bandyta iškelti aukščiau skelbiamo tikslo.

Istorijos vingiai

Dabartinės darbo tarybos nėra šlovingųjų socialistinių revoliucijų palikuonės. Jų apskritai nėra. Tačiau tai galėjo (ir dar galėtų) būti darbuotojų atstovavimo organas, steigiamas kiekvienoje įmonėje, kad padėtų spręsti darbuotojų socialinius klausimus.

Darbo tarybos turėjo atsirasti dar 2003-ųjų pradžioje - tai numatė geru pusmečiu anksčiau priimtas Darbo kodeksas. Pastarasis teisės aktas įpareigojo vienus darbuotojus priimti

sprendimus savo kolegų vardu sudarant vadinamąsias kolektyvines sutartis. Tiems, kurie tokių sutarčių nesudaro, buvo sukurtos kliūtys normaliai veiklai (pavyzdžiui, ribojamos galimybės sudaryti terminuotas darbo sutartis ar visiškos materialinės atsakomybės sutartis). Nustačius tokias, anot įstatymų rengėjo, palankias sąlygas darbuotojų interesams ginti, derybas dėl kolektyvinių sutarčių buvo pavesta vesti darbo taryboms ir profesinėms sąjungoms. Tačiau darbo tarybos numatytu laiku „neatsirado“. Tiksliau - tarybos, kurios susikūrė nesant jų veiklą reglamentuojančio įstatymo, nebuvo teisėtos.

Tai, kad įvykiai pakrypo darbo tarybų nenaudai, lėmė bent dvi aplinkybės. Viena vertus, kodeksas numatė, kad darbuotojų vardu su darbdaviu gali derėtis arba darbo taryba, arba profesinė sąjunga. Profesinei sąjungai buvo suteikta pirmenybė: jei dalis įmonės darbuotojų įsteigia šią organizaciją ar įstoja į šakinę profsąjungą, darbo taryba turi būti naikinama. Tokiu būdu vienoje įmonėje neliko vietos abiem organizacijoms - viena jų būtinai turės išstumti kitą. Kita bėda ta, kad dar reikėjo sukurti darbo tarybų steigimo ir veiklos tvarką, o į šį procesą buvo įtraukta ta jėga, kuri galėjo nenorėti darbo tarybų. Ir tai nebuvo darbdaviai, kuriems teko susitaisyti su kolektyvinių sutarčių būtinybe ir beliko laukti derybų partnerio. Nenoras kilo tarp tų, kuriems tektų konkuruoti su darbo tarybomis įrodinėjant, kas yra labiau tinkami atstovauti darbuotojams ir ginti jų teises.

To nenoro priežastys gan paprastos. Jei nebus darbo tarybų, kolektyvines sutartis vis tiek reikės sudarinėti. Tam bus profesinės sąjungos, kurios galės veikti kaip darbuotojų atstovai. Ir tai bus vieninteliai darbuotojų atstovai – tai gana gerai profsąjungų požiūriu. Jei dirbantieji norės iš tikrųjų ginti savo teises, turės tapti profsąjungų nariais ar kitaip dalyvauti šių organizacijų veikloje. Daugiau narių, daugiau nario įnašų, didesnis svoris – ir tai vėlgi nėra blogai profsąjungoms.

Atsiradus darbo taryboms, profsąjungos ši bei tą prarastų – jos netaptų jėga, su kuria tektų skaitytis ne tik darbdaviams, bet ir politikams. Dar profsąjungoms reikėtų įrodinėti, kad jos sugeba daryti tą darbą, kurį visą laiką skelbiasi atliekančios – ginti darbuotojų interesus. To neįrodžius, kiltų pavojus, kad darbuotojai pasirinktų kitus atstovus sau. Šių aplinkybių įtakoje buvo sukurtas Darbo tarybų įstatymo projektas. Ir, matyt, nenuostabu, kad jis buvo visiškai nepalankus darbo taryboms atsirasti. Šiame dokumente siūlyta, kad darbdaviai turėtų padengti darbo tarybos veiklos išlaidas, 72 valandas per metus atleisti darbo tarybų narius nuo darbo, tačiau tuo pačiu metu mokėti jiems darbo užmokestį, ir dar atlyginti kvalifikacijos kėlimo išlaidas, nors neaišku, kokia ir kaip ta kvalifikacija būtų keliama. O ko verta vien nuostata, kad darbo taryboms darbdaviai turi suteikti visą su įmone susijusią informaciją, įskaitant ir komercines paslaptis! Tokių veiklos garantijų neturi net pačios profsąjungos! Žodžiu, padaryta viskas, kad įmonės vadovai savo darbuotojams greičiau patys įsteigtų profsąjungą, negu leistų atsirasti darbo tarybai.

Visa laimė, kad kuriant neigiamą darbo tarybų įvaizdį buvo persistengta ir įstatymo projektas nepraėjo net pro Seimo narius - socialdemokratus, kurie šiaip nebūna itin priekabūs kai kalbama apie darbuotojų teisių gynimą.

Mažasis epilogas

Gal ši pusiau detektyvinė istorija neatspindi visos tiesos, tačiau įvykiai pernelyg palankūs profsąjungoms, kad būtų galima naiviai nieko neįtarti. Norėtusi tikėtis, kad tai tik eilinė sąmokslo teorija, perpildyta įtarinėjimais grįstų baimių. Ir geriau jau ji būtų neteisinga, negu atspindėtų tai, kas iš tikrųjų vyksta sprendžiant viešuosius klausimus.

Žinoma, profesinės sąjungos visada gali pateikti alibi – kad įsigaliojus naujiems darbo įstatymams, profsąjungiečių gretos žymiai nepagausėjo ir pačių struktūrų įtaka nepadidėjo drastiškai ar kaip nors kitaip. Kita vertus, iš profsąjungų ir tų pačių darbo tarybų tikimasi per daug. Nors labai sureikšmintos, jos kartais gali tapti net kliūtimis darbuotojams įgyvendinant savo teises.

Bet kokių atveju, rezultatai yra gana apčiuopiami: darbo tarybų veiklai skirtos teisės akto nėra iki šiol ir pačios tarybos dar neveikia. Gal tai ir paguoda nihilistams, tačiau iš to maža naudos tiems, vardan kurių interesų tariamai stengiamasi. O kol kas yra daugiau galimybių pažeisti, o

ne saugoti, dirbančiųjų interesus - ir tai dėka įstatymų, priimamų nuobodžiai kairuoliško Seimo.

2004 01 15

Naujienų portalas DELFI

A.M.Pavilionienė įvardijo "sąmokslą" organizatorius

Zina Paškevičienė

Pirmadienį prezidentas Rolandas Paksas, apsilankęs jau 30-ame miestelyje - šį kartą Rokiškyje pagaliau atskleidė "sąmokslą" organizatorius. Profesorė Aušrinė Marija Povilionienė, važinėjanti kartu su Paksu, susirinkusiesiems pareiškė, kad "suokalbį" iniciatoriai yra Vilniaus meras Artūras Zuokas, kadenciją baigęs Prezidentas Valdas Adamkus ir buvęs jo padėjėjas Raimundas Mieželis, smegenys - Valstybės saugumo departamento vadovo pavaduotojas Linas Petronis, o vykdytojai - Seimo nariai Aloyzas Sakalas ir Alvydas Sadeckas.

"Suokalbį stogu" profesorė pavadino Konstitucinį Teismą (KT). Vėliau kalbėjęs Prezidentas patvirtino, kad KT jo rėmėjo Jurijaus Borisovo byloje priėmė politinį sprendimą. Pasak Povilionienės, Zuokas, kaip niekas kitas, labai trokšta tapti premjeru ir valdyti Europos Sąjungos pinigus.

Prezidentas sausakimšai salei kalbėjo labai ramiai ir labai ilgai. Kaip niekada Paksas akcentavo Lietuvos stojimą į Europos Sąjungą ir NATO. Pakartojo tuos pačius teiginius, kad jis nekaltas, kad jam aišku, kas ir kodėl organizavo skandalą ir jo apkaltą Seime. "Skandalas sukasi tuščiai", užtikrino rokiškiečius Paksas.

Vėliau, atsakinėdamas į klausimus, Prezidentas pasidžiaugė, kad visi klausimai tik geranoriški. Paklaustas, ar važiuos į Anykščius, kurių meras Darius Gudelis ragino Prezidentą nevažinėti po Lietuvą, atsakė: "Ne Gudeliui spręsti, važiuoti man į Anykščius ar ne". Prezidentas būtinai žadėjo aplankyti dar likusias 30 savivaldybių, nepriklausomai nuo merų politinės pakraipos.

Vienas rokiškietis Prezidentą palygino su realybės šou "Baras" laimėtoju Laimiu. "Visa Lietuva Laimį puolė, o jis laimėjo. Laimėsite ir jūs", - aidint plojimams baigė vyriškis.

2004 01 27

Lietuvos žinios

G.Šurkus kaltina sistemą nugalėjus Prezidentą

Prezidento patarėjas Gintaras Šurkus plėtoja versiją, kad Jurijaus Borisovo korta sužaidė Prezidento Rolando Pakso oponentai, siekiantys jo atstatydinimo. Teigdamas, kad "sistema nugalėjo Prezidentą", G. Šurkus neabejoja R. Pakso sėkme naujuose rinkimuose.

Pirmadienį susitikęs su žurnalistais Prezidento patarėjas sakė jaučiąs pareigą pasakyti tai, ką žinąs apie J. Borisovo šantažą, privertusį Prezidentą R. Paksą padaryti klaidą, kuri sukėlė dabartinę krizę. Patarėjas taip pat žadėjo visus jam žinomus faktus pateikti prokuratūrai.

Pasak G. Šurkaus, nuo prezidentinio skandalo pradžios jam su J. Borisovu tekę susitikti ne mažiau kaip 5 kartus. Susitikimuose J. Borisovas reikalavęs kontaktų su Prezidentu, aiškinęs, esą iš specialiųjų tarnybų už didžiulius pinigus yra išpirkęs valstybės vadovą kompromituojančią medžiagą, su kuria norįs supažindinti R. Paksą, kad jis žinotų, kaip reaguoti.

"J. Borisovas reikalavo pasimatymo su Prezidentu. Aš niekaip nesupratau tada, kokia tokio susitikimo prasmė", - sakė G. Šurkus. Tačiau, nepavykus rasti kelio per G. Šurkų, J. Borisovas vis dėlto turėjo kontaktų su Prezidentu.

"Mano duomenimis, Prezidentas kelis kartus susitiko su J. Borisovu, žaidė tenisą. Visi šitie J. Borisovo kontaktai buvo įrašyti, nufilmuoti, ir taip buvo pagaminta medžiaga, su kuria buvo galima šantažuoti toliau. Vienintelis J. Borisovo reikalavimas buvo ištesėti pažadą jį paskirti visuomeniniu Prezidento patarėju", - kalbėjo G. Šurkus.

Jo teigimu, per Prezidento rinkimų kampaniją J. Borisovas buvo gavęs pažadą, kad taps visuomeniniu R. Pakso patarėju. Tačiau tas faktas, kad J. Borisovas ėmė prisistatinėti tokiu titulu, dar jo neturėdamas ir praleisdamas žodį "visuomeninis", pasak G. Šurkaus, pakeitė Prezidento sprendimą.

"Jei pirmame etape tai buvo normalus planas, tai dabar, pasikeitus situacijai, kai J. Borisovas pelnytai ar nepelnytai neteko Lietuvos pilietybės, kai jam yra draudžiama bendrauti su Prezidentu, yra visai kito atspalvio dalykas", - teigė G. Šurkus. Anot jo, Prezidentas padarė šią lemtingą klaidą dėl nuovargio ir išsekimo.

"Kitaip tariant, J. Borisovas atliko užduotį sukompromituoti Prezidentą. Sistemai pavyko nugalėti Prezidentą", - sakė G. Šurkus.

Patarėjas teigė, kad J. Borisovas tapo korta jėgų, kurios kovojo prieš Prezidentą, rankose.

G. Šurkaus požiūriu, nėra tik gerų ar blogų žmonių. J. Borisovą Prezidento patarėjas apibūdino kaip labai valdingą, ūmų, tačiau guvaus, racionalaus proto žmogų.

Patarėjo įsitikinimu, J. Borisovas taip pasielgė ne iš keršto, bet įvartytas į kampa, - spausdamas Prezidentą, jis bandė gelbėti savo ateitį.

Prezidento atsistatydinimas, G. Šurkaus nuomone, šioje situacijoje nieko neduotų.

G. Šurkus pripažino, kad lemtingoji Prezidento klaida su J. Borisovo skyrimu patarėju gali nulemti ir apkaltą Seime. Tačiau į galimus Prezidento rinkimus jis žiūri optimistiškai.

"Aš esu įsitikinęs 120 proc., kad Prezidento rinkimus laimės Rolandas Paksas", - sakė G. Šurkus.

2004 03 29

Naujienų agentūra ELTA

R. Paksas kelia dar vieno sąmokslu idėją

Prezidentas Rolandas Paksas teigia, kad jam Jurijus Borisovas yra užsiminęs, jog socialliberalų partija esą "siūlė išspręsti jo problemas". "Kodėl aš negalėčiau galvoti, kad toks žmogus negali būti įrankis", - klausė R. Paksas. Pats J. Borisovas "Omni laikui" šios informacijos nei patvirtino, nei paneigė.

J. Borisovas "Omni laikui" teigė: "Politinių klausimų aš nekomentuoju".

Toliau kalbėdamas per "Žinių radiją", R. Paksas teigė J. Borisovo paskyrimą visuomeniniu patarėju lėmė "žmogiški jausmai". Anot R. Pakso iš J. Borisovo padarytas baubas, tačiau jis negalėjo nusisukti nuo savo rėmėjo.

Praėjusio ketvirtadienio kalboje R. Paksas teigė, kad visiškai atsiribojo nuo J. Borisovo.

Vakar Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas paneigė per "Žinių radiją" paskleistus duomenis, neva jis prieš išvykdamas su oficialiu vizitu į Japoniją susitiko su J. Borisovu ir kalbėjosi apie tai, kaip galima sukompromituoti prezidentą R. Paksą.

"Šie duomenys neatitinka tikrovės, žemina mano garbę ir orumą, nes su Jurijumi Borisovu aš nebuvau susitikęs nei prieš vizitą į Japoniją, nei anksčiau per pastaruosius kelerius metus", teigiama Seimo pirmininko kreipimesi.

R. Paksas pripažino, kad padarė klaidą, paskirdamas J. Borisovą visuomeniniu patarėju. Ir teigė, kad yra pasiryžęs sumokėti už šią klaidą. Paklaustas, kokią kainą už tai pasiryžęs sumokėti, R. Paksas atsakė, jog "kita savaitė parodys".

Jis taip pat užsiminė, kad iki praeito trečiadienio jis buvo "nusiteikęs ryžtingai", o dabar situacija pasikeitė. Anksčiau jis teigė, kad jokių atvejų neatsistatydins. Tad galima suprasti, kad R. Paksas pats atsistatydins nelaukęs apkaltos Seime.

2004 03 31

Naujienų portalas OMNI

Apkalta ir kova dėl valdžios

Kazimieras Šiaulyš

Manychiau, kad kiekviena politinė kova ir jai tarnaujantis informacinis karas piliečius siekia apgyvendinti arba tiesiog išstremti į džungles. Tos džunglės – tai informacinio karo sutvertos vizijos, versijos, interpretacijos.

Jos siekia suklaidinti, supančioti žmogaus savimone. Pasiėkus aukščiausią kovos tašką ir atomazgą, netgi profesionaliam informacijos vartotojui ir politikui sunku būna susiorientuoti, dėl ko vis dėlto vyko mūšis ir kas po jo atsitiko. Tokiais atvejais geriausia kaip nors ištrūkti iš džunglių ir sugrįžti į proceso pradžią.

Valstybės saugumo departamento pažyma (2003-10-21) „Dėl negatyvių tendencijų, keliančių grėsmę valstybės nacionaliniam saugumui“ prasidėjo 4 punktais, kuriuose įvardytos pagrindinės Lietuvai grėsmę keliančios jėgos: agresyvus Rusijos stambaus kapitalo skverbimasis į strategiškai svarbius elektros energetikos, dujų, naftos, transporto sektorius; tarptautinių organizuotų nusikalstamų struktūrų skverbimasis į mūsų šalį ir kontaktų aukščiausiuose valdžios sluoksniuose paieška; Lietuvos, kaip trečiosios šalies, panaudojimas neplatinamų ir dvigubos paskirties medžiagų prekybai bei vykdam neteisėtas finansines operacijas tarptautiniam terorizmui finansuoti.

Pažyma baigėsi R. Aču ir R. Smailyte, kurie esantys ne tik Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento, bet ir NATO specialiųjų tarnybų tyrimo objektas. Praėjus penkiems mėnesiams, vienas iš šių NATO „objektų“ sumokėjo (Lietuvos policijai) baudą už greičio viršijimą, o kitas (kita) drauge su mūsų politikais dalyvavo... A. Valinsko „Svogūnų“ linksmybėse.

Dilemą „Skandalas ar sąmokslas“ specialiame leidinyje (2003-11-01) iškėlė „Respublika“. R. Ačas, vienintelis iš Prezidento patarėjų VSD pažymoje įvardytas kaip „pažeidžiamas“, pasakė: „esu pasirinktas tik kaip pretekstas smogti šalies vadovui“. Šiandien, po Konstitucinio Teismo išvadų ir artėjant Prezidento R. Pakso apkaltai Seime, galima pasakyti, kad sąmokslas (susimokymo) požymių būta. Normalios demokratinės valstybės saugumo generalinis direktorius šitokią „grėsmingą“ pažymą pirmiausia būtų pateikęs Valstybės gynimo tarybai, nes ji buvo adresuota ne tik Seimo pirmininkui, bet ir Respublikos Prezidentui (pažymoje jis niekuo nebuvo kaltinamas) bei Ministrui pirmininkui. Gal Valstybės gynimo taryboje būtų apsižiūrėta, jog ne viskas, kas surašyta VSD pažymoje gali prilygti tikrovei.

Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Prezidentas šurkščiai pažeidė Konstituciją šiais veiksmais: suteikęs Lietuvos Respublikos pilietybę J. Borisovui už šio suteiktą finansinę ir kitokią svarią paramą; sąmoningai leidęs J. Borisovui suprasti, kad dėl jo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą ir vykdo jo pokalbių telefoninę kontrolę; davęs nurodymus savo patarėjui V. Račkauskui pasinaudojant tarnybine padėtimi siekti per teisėsaugos institucijas paveikti UAB „Žemaitijos keliai“ vadovų ir akcininkų sprendimus dėl akcijų perleidimo R. Paksui artimiems asmenims.

Tačiau po dviejų Seime sudarytų komisijų didžiulio darbo, politikų ir antiprezidentinės žiniasklaidos pastangų Konstitucinis Teismas vis dėlto nekaltina Prezidento sulaužius priesaiką dėl kontaktų su „tarptautinėmis organizuotomis nusikalstamomis struktūromis“ ir „tarptautiniu terorizmu“. Bandymai apkaltinti R. Paksą dėl VSD pažymoje išdėstytų grėsmių nacionaliniam saugumui sukėlimo – nepavyko, nes jie nepagrįsti ir nerimti. Tačiau žala padaryta: ne tik Prezidentui, bet ir Lietuvos Prezidento institucijai. Kas už tai atsakys? Labiausiai šią temą „išstobulino“ ir išvystė nacionalinė žiniasklaida (ypač LNK, LRT). R. Paksas buvo rodomas Rusijos mafijos kontekste, o LNK interviueris iš NATO generalinio sekretoriaus visokiais būdais bandė išgauti atsakymą, jog R. Paksas ir jo veiksmai kenkia Lietuvos įstojimui į NATO.

Nors tiek JAV, tiek NATO pareigūnai vis atsakydavo, jog „Prezidentūros skandalą“ jie laiko Lietuvos vidaus reikalu, tačiau „nacionaliniai kadrai“ įtikinėjo, kad bus kitaip: Lietuva, įstojusi į NATO, bus antrarūšė šalis, ja bus nepasitikima ir t.t. Manychiau, kad daugelis rimtų Vakarų politikų į Lietuvoje vykstantį skandalą žiūri, kaip į „buitinę“ kovą dėl valdžios, todėl

gynybinio aljanso plėtrai jis įtakos neturėjo. O pastabų (tarp jų ir iš NATO sekretoriato) daugiausia esame susilaukę ne dėl R. Pakso, o dėl aukšto korupcijos lygio.

Sudėtingiausi klausimai yra susitelkę ties J. Borisovo figūra. Kokį sprendimą padarys Migracijos departamentas? Jis iš naujo tiria, ar pagrįsti slaptieji VSD motyvai išsūsti J. Borisovą iš Lietuvos? Kad tai padaryti teisėtomis priemonėmis, reikia įrodyti, kad jis kenkia Lietuvai ir yra nusikaltėlis. Prieš kurį laiką šiems klausimams išaiškinti sudaryta speciali Seimo komisija nusikaltimo požymių J. Borisovo veikloje nerado.

Dabar J. Borisovo ir jo „Aviabtaltikos“ veiklos ikiteisminį tyrimą atlieka Generalinė prokuratūra. Tačiau šis tyrimas (toks svarbus Lietuvai!) kažkodėl užtruko. Per Prezidento apkaltą – jeigu artimiausiomis dienomis ji įvyks – Seimas bus priverstas balsuoti taip ir nežinodamas, kas iš tikrųjų yra J. Borisovas: „GRU agentas“, ar V. Landsbergio ir G. Vagnoriaus laikais pirmą kartą Lietuvos pilietybę gavęs ir verslininku tapęs rusų karškis, kurių, reikia manyti, mūsų šalyje darbuojasi ne vienas. Žinoti visą (ne tik telefoninę) tiesą apie J. Borisovą – pagrindinė ir principinė sąlyga teisiant Prezidentą Seime.

2004 04 05

Naujienų portalas DELFI

R.Paksas: sąmokslų anatomija

"Laisvas laikraštis" pradeda spausdinti seriją interviu su Prezidentu Rolandu Paksu, kurioje Prezidentas papasakos apie tikrąsias jo pašalinimo iš posto priežastis ir jo nuvertimo "juodašias technologijas".

Aurimas Drižius

- Kai Prezidento rinkimų metu Jūs su didele balsų persvara patekote į antrąjį rinkimų turą, tai, matyt, buvo labai netikėta jūsų konkurentams, nes reitingai nerodė, kad taip gali būti?

- Mano patekimas į antrąjį turą buvo neprognozuotas ir netikėtas tik mano politiniams oponentams. Nors ir buvo formuojama tokia nuomonė, kad R.Paksas neturi šansų patekti į antrąjį rinkimų turą, tačiau dar prieš pirmąjį turą iš patirties žinojau, kad pateksiu į antrąjį turą. Dažnai bendraudamas su rinkėjais, iš jų nuotaikų aš sprendžiau, kad pateksiu ir į antrąjį turą. Nekreipiau dėmesio į oficialias apklausas ir į tų dienraščių, kurie "keliasi anksčiausiai" vedamuosius, nei į LNK laidose skelbiamas žinias. Prieš pirmąjį rinkimų turą mes net neužsakinėjome tikrų visuomenės apklausų, kad galėtume patys pasitikrinti savo populiarumą. Aš manau, kad politikų reitingai yra užsakomi visuomenės nuomonei formuoti, o ne nuotaikoms atspindėti. Dažniausiai per rinkimus aukštesni reitingai skelbiami tų, kurie juos patys užsakė. BNS pateikti balsavusių žmonių apklausų rezultatai tiksliai sutapo su pirmojo turo rezultatais. Pamenu, kad mano nelabai gerbiamas LNK žurnalistas E.Jakilaitis pranešė, kad jų remtas kandidatas A.Paulauskas surinko žymiai mažiau balsų už mane.

Beje, dar prieš pirmąjį turą apsilankiau Prezidentūroje, tačiau apie tai nieko nebuvo skelbta. Pro įėjimą iš kiemo pusės ėjau į Prezidentūrą susitikti su patarėjais ir pačiu Prezidentu V.Adamkumi. To susitikimo metu man buvo sakoma, kad visiems reikės gyventi Lietuvoje, ir pageidaujama, kad rinkimų kova vyktų garbingai. Pajutau, kad man leidžiama suprasti: "vaikine, tu čia per daug visų nekritikuok, ypač einančio pareigas Prezidento, ko nors nepastebėk". Prezidento patarėjai man sakė, kad atotrūkis tarp V.Adamkaus ir R.Pakso reitingų yra labai didelis ir man nėra galimybių patekti į pirmąją vietą. Toks galėjo būti šio susitikimo leitmotyvas.

- Tačiau rinkimus pralaimėjęs V.Adamkus Jus kaltino, kad Jūsų rinkinių kampanija buvo nedžentelmeniška, kad juose dalyvavo ir "Vakaro žinios", ir kad Jūs vos neišprovokavote Vilniaus banko krizės?

- Buvo visiškai ne taip. Aš manau, kad mano rinkimų kampanija buvo viena korektiškiausių. Lietuviai yra katalikai, ir jie nemėgsta, kai peržengiamos ribos ir ant konkurentų liejamos paplautos. Todėl mano rinkimų kampanija buvo labai korektiška, nors rinkimų štabas siūlė panaudoti ir vadinamąsias "juodašias technologijas". Tačiau atmečiau tokius pasiūlymus.

- Tačiau pats V.Adamkus sakė, kad Jus rinkimų metu elgėtės negražiai?

- Tokią nuomonę reikia pagrįsti. Prieš pat rinkimus išspausdintame "Vakaro žinių" dienraštyje mes sudėjome viską, ką norėjome pasakyti rinkėjams. Ten buvo ir mano, ir mano štabo parengti straipsniai, žmonių atsiliepimai. Mums buvo gyvybiškai svarbu, kad tas laikraštis išeitų kuo didesniu tiražu ir pasiektų kuo daugiau skaitytojų. Kita vertus, ne aš "Vakaro žinių" redaktorius. Aš ir mano rinkimų štabas tik prašėme, kad mūsų medžiaga atsidurtų tame numeryje, kuris išeis prieš rinkimus. Vilniaus banko problema, kuri tuo metu buvo reali, ir banko vadovai jos nespėdė (kiek pamenu, žmonės rinkosi bankuose, indėlių grąžinimas strigo), atsidūrė šalia mūsų reklamos. Juk kiekvieno leidinio redaktorius norėtų, kad jo leidinyje būtų atspindėta ir tai, kas aktualu žmonėms. Tačiau mes į leidybą nesikišome, ir norėjome, kad būtų išspausdinta tik mūsų reklama. Nors aš ir buvau kaltinamas naudojantis nešvarius būdas, galiu pasakyti, kad nešvarius metodus naudojo mano priešininkas. Jau būdamas Prezidentu, iš kelių šaltinių gavau informaciją, kad Valstybės saugumo departamentas (VSD) prieš rinkimus gavo komandą rinkti medžiagą apie mane, kad vėliau ją būtų galima panaudoti. Ir, kai aš laimėjau rinkimus, VSD gavo komandą greitai sunaikinti visą surinktą medžiagą. Tai kas naudojo nešvarius metodus? Ta VSD surinkta informacija, matyt, būtų panaudota prieš mane, jeigu aš būčiau rinkimus pralaimėjęs, tačiau man laimėjus, buvo liepta viską sunaikinti. Kiek žinau, buvo dirbama ir naktimis. To negaliu pagrįsti dokumentais, tačiau tokią informaciją esu gavęs iš kelių šaltinių.

- Kitaip tariant, VSD dalyvavo rinkiniuose V.Adamkauš naudai?

- Jeigu prisimenate, antrojo turo išvakarėse visi politikai ir dalis žiniasklaidos (tos, kuri buvo "prie dvaro") pūtė į vieną dūdą - prieš mane, už Valdą Adamkų. Tačiau, jeigu toje kovoje dalyvavo ir VSD, tai jau ir yra nešvaru.

- Gal dėl to po rinkimų jūsų bendražygiai iš karto užsiminė apie jėgos struktūrų vadovų keitimą?

- Aš tokios minties neturėjau. Gal kas nors per inauguraciją apie tai prakalbo. Tada aš dar nežinojau, kad VSD dirbo prieš mane. Bet kokiu atveju Prezidentas, o ne jo aplinka, priiminėjo sprendimus. Nors aš 100 proc. esu įsitikinęs, kad Prezidento komanda nekalbėjo apie tai, kad reikia pašalinti jėgos struktūrų vadovus. Aš manau, kad toks gandas buvo specialiai paskleistas tam, kad juos nuteiktų prieš naująjį Prezidentą, kad visos jėgos struktūros pajustų pavojų, netarnautų valstybei ir Prezidentui. Manau, kad toks gandas buvo paskleistas tikslingai, nors tuo metu aš neturėjau blogos nuomonės nei apie V.Grigaravičių, nei apie L.Linkevičių. Man tuomet atrodė, kad savo pareigas normaliai galėjo eiti ir V.Junokas, ir A.Klimavičius. Apie VSD šefą M.Laurinkų aš jau nuo 1999 m. buvau blogos nuomonės. Dar 1999 m., prieš atsistatydindamas iš premjero posto dėl "Williams" sutarties, aš daug kartų kalbėjau su M.Laurinkumi apie "Williams". Klausdamas, kas stovi už "Williams" ir kas įvyks Lietuvoje, kai ateis amerikiečiai, kokia nauda bus ekonomikai, kokios prevencinės priemonės, aš negavau atsakymo. Tuo metu "Williams" buvo tapatinamas su NATO, nors aišku, kad nieko bendro tarp šių organizacijų nėra. Apie 2000 m. mano kolega Estijos premjeras M.Laaras taip pat turėjo pasirašyti sutartį su JAV bendrove dėl elektrinių pardavimo, tačiau, pamatęs, kad šis sandoris nenaudingas Estijos valstybei, paprasčiausiai jį nutraukė ir atsakė tokių "investuotojų" paslaugų. Nors Estija į NATO buvo priimta tuo pačiu metu, kaip ir Lietuva, todėl kalbėti, kad "Williams" yra lygu NATO, yra tik akių dūmimas. Lietuva atidavė savo turta, ir už jį dar primokėjo. Tai buvo pasityčiojimas iš savo tautos. Todėl kai su VSD šefu kalbėjau apie "Williams" reikalus, man neatrodė, kad ši struktūra dirba taip, kaip turėtų dirbti struktūra, kurios pavadinimas valstybės saugumo departamentas. Manau, kad tokia tarnyba turi numatyti grėsmes ir priemones joms išvengti bei informuoti apie tai valstybės vadovus. Tačiau kai VSD užsiima proginių šnipų gaudymu (turima omenyje vaikų darželio vedėjo Eugenijaus Jonikos pavertimas Rusijos šnipu M.Laurinkaus penkiasdešimtmečio proga - aut.), tai tokie dalykai šiai struktūrai garbės nedaro. Be abejo, aš turėjau daugybę informacijos apie tai, kokie buvo santykiai VSD tarp darbuotojų, ir todėl nemaniau, kad ši tarnyba gali kažką pozityvaus padaryti Lietuvos labui. Galų gale paskui, kai buvau išrinktas Prezidentu, VSD savo veikla taip pat nežibėjo. Paprastas dalykas - VSD slaptų pažymų

pateikimas Prezidentui. Kartais dėl vieno objekto gaudavau keturias pažymas, kurios viena nuo kitos labai smarkiai skyrėsi. Todėl buvo galima daryti išvadą, kad kažkas turi įtakos tų išvadų rašymui, formuojama kažkam palanki nuomonė. Turiu informacijos, kad dėl vieno privatizavimo buvo veikiamas vienas jėgos struktūrų vadovas, kad parašytų tokią pažymą, kokios reikia. O gavus tokią pažymą, toliau dirba kitos valstybės institucijos, kurios gali pripažinti arba ne investuotoją tinkamu.

- Koks buvo M.Laurinkaus tikslas?

- Jauėjau Prezidento pareigas. Važiavau iš Palangos, kai M.Laurinkus pasiprašė priimamas. Pasikviečiau jį į namus, nes buvo vakaras. Susitikimo tikslas buvo aptarti jo darbą Ispanijoje - kaip, kada, kokiomis sąlygomis jis išvyks dirbti. Tačiau susitikimo pabaigoje M.Laurinkus prabilo apie J.Borisovo pokalbių išsklotines. Todėl dabar galiu pasakyti, kad nors maniau, kad bus kalbama apie būsimą M.Laurinkaus darbą, tačiau gal būt, jo vizito tikslas buvo nenoras keisti darbą. Pvz., dedu ant stalo kažkokias pažymas ir sakau: „Prezidente, turėkite omenyje, kad aš jas turiu“. Kas gali paneigti tokią galimybę?

- Gal būt, M.Laurinkus norėjo Jus pagąsdinti, kad patiktumėte jį ramybėje ir ramiai išleistumėte į Ispaniją?

- Tokie žodžiai nebuvo pasakyti, tačiau kai du žmonės kalbasi, vienas kitą supranta. Kodėl M.Laurinkus vasaros viduryje, kai jam dirbti buvo likę vos keli mėnesiai, išvažiavo stažuootis į JAV? Jis jau žinojo, kad važiuoja dirbti ambasadoriumi į Ispaniją, ir tas buvo sutarta su Seimu ir premjeru. Todėl ta jo stažuotė JAV iki šiol yra nesuprantama.

- Tai koks buvo tos stažuotės tikslas? Vėliau, apkaltos metu, VSD paviešino kai kuriuos J.Borisovo pokalbius, įrašytus Rusijoje. Ar VSD galėjo juos įrašyti pati, ar gavo iš JAV spec. tarnybų, su kuriomis smarkiai bendradarbiavo?

- Aš manau, kad VSD struktūra ir darbas tuo metu, kai šalis yra ES ir NATO narė, yra tokie, kad tos valstybės keičiasi informacija. Valstybės viena kitai padeda, nekenkdamos savos valstybės interesams. Aišku, jeigu yra priešingas žaidimas - derina savo veiksmus, kad stotų prieš Prezidentą. Aš manau, kad Lietuvos VSD yra viena prasčiausiai dirbančių struktūrų. Man susidaro toks įspūdis, kad Lietuvoje dirba bet kuri žvalgyba, tik ne Lietuvos. Duok Dieve, kad aš klyščiau. Ir dėl to VSD vadovo keitimo - yra platūs ryšiai su NATO valstybėmis, ir jos normaliai reaguoja į normalius veiksmus šioje struktūroje. Tačiau, jeigu staigiai ir radikaliai keičiami vadovai, ir į jų vietą paskiriami netinkami, tai reakcija gali būti skaudi. Buvo toks atvejis, kai paskyrus į vienos NATO valstybės saugumo vadovus žmogų su komunistine praeitimi, vėliau teko jį atšaukti. Todėl bet kokie greiti sprendimai šioje struktūroje yra neįmanomi. M.Laurinkus buvo paskirtas ambasadoriumi Ispanijoje tik po to, kai iš šios valstybės buvo gautas agremanas. Į M.Laurinkaus vietą siūliau puikų vyrą - Gintarą Bagdoną. Jis tiko ir NATO šalių ambasadoriams.

- Prisiminkime, kad VSD bandė užblokuoti ir laisvą spaudą. VSD agentas V.Saveljevas bandė užverbuoti žurnalistą V.Gaivenį, kad tas rinktų "kompromatą" apie "Respublikos" leidėją V.Tomkų?

- Mes su M.Laurinkumt kalbėjome apie V.Saveljevą per vieną iš "netikėtų" susitikimų. M.Laurinkus viską, be abejo, neigė. Jis neva nieko nežinojęs. M.Laurinkus vietoj savęs VSD vadovu rekomendavo A.Pocių, tačiau, kai pasirinkau R.Bagdoną, tai suderinau jo kandidatūrą su krašto apsaugos ministru L. Linkevičiumi, kurį ir dabar vertinu kaip vieną geriausių ministrų apskritai. Ministras pritarė V.Bagdono kandidatūrai. Pritarė ir NATO šalių ambasadoriai. Tarp kitko, jie nieko blogo nėra pasakę ir apie mano buvusį patarėją Remigijų Ačą. Todėl tas burbulas, kuris buvo išpūstas dėl R.Ačo, galėjo būti sukeltas apie bet kurį mano aplinkos žmogų. Galbūt, R.Ačui truko diplomatijos ir patyrimo, gal jis per daug reikalavo iš jėgos struktūrų vadovų, kuriems tai galėjo nepatikti ir sukelti pasipriešinimą. A.Klimavičius, mano nuomone, buvo tvirtas ir prokuratūros darbą kreipė ta linkme, kad ji dirbtų pagal Prokuratūros įstatymą. Jis bandė išlaviruoti tarp politinių jėgų. Lygiai taip pat - ir STT vadovas. Aš įsivaizduoju, kad STT ėmėsi sudėtingesnių darbų, nei kyšius imančių kelių policininkų gaudymas. Man atrodė, kad tie du žmonės galėjo dirbti. Aš taip pat neketinau

keisti ir policijos vadovo V.Grigaravičiaus, tuo labiau, kad aš pats jį buvau rekomendavęs V.Adamkui. Aišku, kad V.Račkausko pasitraukimas iš generalinio komisaro pareigų buvo vidinės partinės intrigos, tačiau pakeisti V.Grigaravičių buvo V.Bernatonio ir A.Brazausko iniciatyva, bet nesėkminga. Tada A.Zuokas, pasinaudojęs situacija, organizavo tuos mitingus prie Prezidentūros ir Rotušės aikštės. Aš manyčiau, kad Lietuvoje esama valstybės valstybėje. Uždarajam ratui nepriklausantys verslininkai, žiniasklaida, politikai, dalis spec. struktūrų - greitai sunaikinami per spaudą, spec. struktūrų parengtas pažymas.

- Kodėl išrinktas Prezidentu nesikėlėte gyventi į Turniškes?

- Gerą žodį noriu pasakyti apie Vadovybės apsaugos departamentą. Tai iš tikrųjų profesionalai, kurie už simbolinį atlyginimą atiduoda visą sielą šiam darbui. Pateiksiu tik vieną pavyzdį. Rambyno kabo šventėje kažkas ant žemės rado granatą. Aš stovėjau ant kalno, o tas sprogmuo buvo man už nugaros. Apsauginiai man pasakė, kad turi mane iš čia išvesti. Atsaciau, kad negaliu palikti žmonių, ir pasiūliau visiems kartu pamažu trauktis žemyn nuo kalno, nenutraukiant kalbų ir muzikos. Tačiau trys ar keturi vyrukai iš VAD atsistojo man už nugaros pasirengę pridengti. Tai yra žmogaus pasiryžimas atlikti savo pareigą, todėl apie juos noriu pasakyti tik pačius geriausius žodžius. Incidentų su sprogmenimis buvo ir daugiau. Granata buvo rasta prie mano namo Šilo gatvėje. Kitąkart - vėlai naktį išėjau iš teniso treniruotės, o tuo metu vienas žurnalistas su kamera ant stogo bandė mane filmuoti. Tačiau nedaug trūko, kad mano apsaugininkas būtų jį nušovęs. Vadovybės apsaugos departamento pareigūnai yra neblogai parengti. Kita vertus, reikėtų, kad Prezidentas turėtų savo nepriklausomą apsaugos struktūrą. Kai to paties VAD darbuotojai saugo Prezidentą, premjerą ir Seimo pirmininką, tai gali nutekėti ir informacija. To neturėtų būti. Du kartus atsisaciau keltis į Turniškes, tačiau pamatęs, kad Prezidentui reikia dažnai susitikti su užsienio svečiais, nusprendžiau ten apsigyventi. Tačiau nebuvo kur keltis, nes V.Adamkus buvo užėmęs Prezidento rezidenciją, ir niekur nesikraustė. V.Adamkaus rezidencija, pasak Prezidentūros darbuotojų, buvo suremontuota už 4,5 mln. litų, ir ji visą laiką turėjo būti Prezidento rezidencija. Tačiau V.Adamkus norėjo joje pasilikti, paskui nusprendė, kad statysis kitą namą gautame sklype. Aš neskubinau V.Adamkaus išsikelti, nors apsauginiai man priekaištavo, kad mano namas Šilo gatvėje yra neapsaugotas.

- Tačiau kalbos apie tai, kad Jus pašalins iš Prezidento pareigų, buvo girdimos iš karto po inauguracijos?

- Konservatoriai ir liberalcentristai kalbėjo, kad jie organizuosią apkaltą Prezidentui. Ir visas spaudimas per žiniasklaidą, demonstracijomis ir mitingais buvo tik moralinis spaudimas, kad aš neatlaikyčiau ir pasitraukčiau. Gavau tokią informaciją, kad liberalcentristai garantavo, kad R.Paksas pats atsistatydins, tik neaišku kada, ir kiek laiko tam prireiks. Kai buvo sukeltas skandalas, sulaukiau ne vieno tiek A.Brazausko, tiek ir A.Zuoko raginimo atsistatydinti. Spalio mėnesį buvo paviešinta VSD pažyma ir E.Jakilaitis parodė pirmąją laidą, kad esą R.Paksas yra susijęs su tarptautiniais nusikaltėliais. Po to ir prasidėjo kalbos apie atsistatydinimą.

- Tačiau prieš tai dar buvo eskaluojama L.Lolašvili tema?

- L.Lolašvili Lietuvoje gyveno 15 metų. Ji turi daug pažįstamų tarp gerbiamų Lietuvos politikų, ir niekam neužkliuvo. Aš ją labai gerbiu kaip šeimos draugę. Kai tik yra galimybė, mes pabendraujame. Nei su kažkokiomis perspektyvomis, nei su būrimais, nei su pareigūnų keitimais ji neturi nieko bendro. Tačiau mano inauguracijos metu Arkikatedroje kažkas atsivedė L.Lolašvili iš žiūrovų minios ir pasodino trečioje eilėje, šalia V.Adamkaus. Tuo metu ją visi ir nufotografavo. Po tarnybinio patikrinimo Prezidentūroje paaiškėjo, kad vienas pareigūnas susirado L.Lolašvili minioje ir pasakė, kad jai parengta vieta ložėje. Ji ir nuėjo iš paskos, ir buvo pasodinta šalia ponų Adamkų. Taip ir atsirado visa istorija - tai yra skandalų darymo menas.

2005 08 11

Laisvas laikraštis